DE ECONOMIC UITRUSTING CO.,

HET GEBOUW IS VERKOCHT

DE VOORRAAD MOET UIT DEN WEG GERUIMD WORDEN.

Bezoekers aan de Stad behooren ons een bezoek te brengen en zich van eenige aangebodene koopjes verzekeren. Vergeet niet:

De Voorraad moet Verkocht worden.

Hoek van Plein en Spinstraten, Kaapstad

DE ZUID-AFRIKAAN
VEREENIGD MET
ONS LAND

De Economic Uitrusting Co.

HET GEBOUW IS VERKOCHT

De Voorraad moet uit den weg geruimd worden

Bezoekers naar de Stad behooren ons een bezoek te brengen, en zich van eenige der aangebodene Koopjes verzekeren.

Vergeet niet:

De Voorraad moet Verkocht worden.

Hoek van Plein en Spinstraten, Kaapstad

DEEL 68.—No 6,448.] KAAPSTAD, ZATERDAG, 5 JUNI, 1897. [Dit Blad verschijnt driemaal per week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag. Inteekenings-prijs per jaar £1 6s. postgeld ingesloten vooruit betaalbaar.]

25 Gedresseerde Paarden,
6 do. Ezels,
30 Vette Slacht Ossen en Koeien.

Op DINSDAG, 8 Juni, aanst.,

ZAL opgenield vee publiek verkocht worden aan KLAPMUTS STATIE. De Paarden zijn door den eigenaar persoonlijk uitgezocht uit de beste stoetenen, allen mak gedresseerd en zijn de aandacht waardig, terwijl de ossen en koeien in extra Conditie zijn. Let op den datum en het is genoeg.

FRANS HAUBTFLEISCH.
J. S. MARAIS & Co. Afslagers.

Publieke Verkooping
VAN
ZEER KOSTBARE
LOSSE GOEDEREN,
TE
Weltevreden, Groot Drakenstein,
Afdeeling PAARL.

DE heer Johs. J. du Plessis Sr., zijne plaats uit de hand verkocht hebbende, zal publiek doen verkoopen,

Op DONDERDAG, 10 Juni,

Vaatwerk: 9 zes legger Stukvaten, 7 Kuipen, 1 achttien halfaamsvat, 7 Pijpen, 1 legger met Azijn, Emmers, Trechters, Kranen 1 Wijnpomp met leiders, Trap- en Onderbalies, Druivenbalies, 2 Brandewijnketels enz.

Voorts: 2 Lichte Wagens, 1 Openkar, 1 span Jukken met Trekgoed, Wijngaard Ploegen, Schoffels enz.

Levende Have enz. - 12 Ossen, 3 Ezels, eenige artikelen Huisraad en wat verder zal worden aangeboden.

J. S. MARAIS & Co., Afslagers.

75 OSSEN.

BOVENGENOEMDE prima Ossen zullen op **Maandag, 7 Juni,** in de Marktkraal te WELLINGTON verkocht worden.

P. J. BOOYSEN.
M. L. SMITH & Co., Afslagers.
Wellington, 31 Mei, 1897.

Publieke Verkooping
VAN
LOSSE GOEDEREN,
TE
GROOT DRAKENSTEIN,

Na afloop van de Vendutie van den heer Jous. J. du Plessis,

Op DONDERDAG, 10 JUNI,

ZULLEN mede worden verkocht: 2 Zeslegger Stukvaten, 4 Kuipen, Trap- en Onderbalies, (kajatenhout) 1 Wijnpomp met Leiders, Leggers, Pijpen, Azijnvaten, Emmers, Vlootjes, Kranen, Kajatenkisten, Kuivat, 1 Brandewijns Ketel, met groote slang, 20 mud Akers.

Varkens en Schapen: 40 Puchtige Varkens, 70 Aanteel Schapen en wat verder zal aangeboden worden.

P. A. GOOSEN, J. zoon.
J. S. MARAIS & Co., Afslagers.

FRANSCHHOEK School.

Eerste[illegible] B. Sc. als Principaal, met den heer W. [illegible] B. Sc. als Principaal, [illegible] bekwame staf van Assistenten geopend worden na de Juli [illegible], alsook eene Kostinrichting [illegible] aan dezelfde.

School- en Logiesgelden zeer billijk.

[illegible] aanzoek bij der Secretaris,
[illegible]RIEL DE VILLIERS.

SCHAPEN! SCHAPEN! OSSEN! OSSEN!

PUBLIEKE VERKOOPING
TEN DORPE
CALEDON,
OP
ZATERDAG, 12 JUNI, 1897
VAN

600 Eersteklas Jonge Ooien (allen met Lam)
12 Eersteklas Jonge geleerde Ossen (2 jaar oud).
4 Eersteklas Vaarzen.

DE ondergeteekenden gelast door den heer SERVAAS D. MAREE die vertrokken is naar de plaats Kromme Rivier, zullen Publiek Verkoopen bovengenoemde Schapen, Ossen en Vaarzen. Dit Vee zijn allen in Eersteklas conditie en de aandacht van alle Koopers hoog waardig.

Komt allen en Koopt.

SERVAAS D. MAREE.
Caledon, 22 Mei, 1897.

DEMPERS, MOORE, & KRIGE,
AFSLAGERS.

BENOODIGD,

EENE Assistent Onderwijzer of Onderwijzeres voor de Eerste Klas Publieke School te Middelburg (K.K.)

Bekwaamheid wordt vereischt om onderwijs te geven in Hollandsch, Engelsch, en zingen (Tonic Solfa Systeem), ook in het teekenen Werkzaamheden te beginnen indien mogelijk op den 21sten Juli, 1897.

Salaris £120 per jaar.

Applicaties met getuigschriften van goed zedelijk gedrag, en bewijs van lidmaatschap eener Protestantsche Kerk zullen door den ondergeteekenden ontvangen worden tot op 3 Juni, 1897.

Alleen gecertificeerde personen zullen in aanmerking genomen worden.

A. F. WEICH,
Secretaris der School com.
Middelburg,
3 Mei, 1897.

BENOODIGD

EEN onderwijzer (gecertificeerd) voor de III Klas Publieke School te Danielskuil; moet met beide Hollandsch en Engelsch bekend zijn. Salaris £120 per jaar benevens vrije woning.

Applicaties met afschriften van getuigschriften te worden geadresseerd aan,

H. B. WILLIAMS,
Voorz. School. Com.
Danielskuil.

BENOODIGD
Onderwijzer of Onderwijzeres

VOOR een Boeren School op de plaats Steelkloof, 1½ uur rijdens van Richmond.

Grondige kennis van Hollandsch, Engelsch en Muziek vereischt. De applicant of applicante moet gecertificeerd zijn.

Salaris £45 per jaar met kost en inwoning vrij.

Applicaties zullen ontvangen worden niet later dan 26sten Juni. Werk te beginnen na Juni vacantie.

C. G. CONRADIE.
Steelkloof [illegible]
Richmond, 26 Mei, 1897.

[illegible]OODIGD

[illegible] Onderwijzers. Salaris £60 en vrij logies.

J. C. DU PLESSIS, V.D.M.
Elliot, 26 Mei, 1897.

Paarden voor de Politie van de Stad en Voorsteden.

DADELIJK benoodigd twee geschikte Rijpaarden, ruins, van 4 tot 6 jaar oud.

W. G. BLENKINS,
Waarn. Hoofd van Politie.
Waalstraat, Kaapstad,
1 Juni, 1897.

Departement van Publieke Werken.

AAN BOUWMEESTERS.

TENDERS worden gevraagd voor het bouwen van Nieuwe Cellen voor Schuldenaars in de Van Rhijnsdorp Gevangenis, Van Rhijnsdorp.

Plannen, Specificaties en voorwaarden van kontrakt, kunnen gezien en verdere inlichting verkregen worden ten kantore van den ondergeteekende.

Tenders duidelijk gemerkt "Tenders voor Nieuwe Schuldenaars Cellen, Van Rhijnsdorp," zullen door den Controleur en Auditeur-Generaal, Kaapstad, ontvangen worden tot MAANDAG, 14 Juni, 1897.

Tenderaars moeten twee voldoende borgen bezorgen voor de uitvoering van het kontrakt, en de borgen moeten den tender onderteekenen.

De laagste of eenige Tender niet noodwendig te worden aangenomen.

H. S. GREAVES,
pro Hoofd Inspekteur.
Departement van Publieke Werken,
Kaapstad, 12 Mei, 1897.

Departement van Publieke Werken.

AAN BOUWMEESTERS.

TENDERS worden gevraagd voor het bouwen van een Politie-Statie te Campsbaai.

Plannen, Specificatien en Voorwaarden van Kontrakt kunnen gezien en verdere informatie verkregen worden, ten kantore van den ondergeteekende.

Tenders duidelijk gemerkt "Tenders voor Campsbaai Politie-Statie," zullen door den Controleur en Auditeur-Generaal, Kaapstad, ontvangen worden tot op Woensdag middag, 16 Juni, 1897.

Tenderaars moeten twee voldoende Borgen voor de uitvoering van het Kontrakt bezorgen en die Borgen moeten de Tenders onderteekenen.

De laagste of eenige Tender niet noodwendig te worden aangenomen.

H. S. GREAVES,
pro. Hoofd-Inspekteur.
Departement van Publieke Werken,
Kaapstad, 26 Mei, 1897.

AAN KONTRAKTEURS.

Nieuwe Politie - Kazerne Port Elizabeth.

TENDERS worden gevraagd voor het bouwen van een Nieuwe Politie-Kazerne te Port Elizabeth.

Plannen, Specificatien en Voorwaarden van kontrakt kunnen gezien, den vorm van Tender en eenige verdere informatie verkregen worden ten kantore van den ondergeteekende, en ten kantore van den Distrikts-Inspekteur van Publieke Werken te Port Elizabeth.

De lijst van Benoodigdheden is opgesteld door den heer SYDNEY STENT, en kan aan bovengenoemde kantoren verkregen worden, alsook aan diens kantoor, 43 St. Georgesstraat, Kaapstad, op een deposit van worden op ontvangst van een bona fide Tender.

Verzegelde Tenders duidelijk gemerkt "Tender voor Nieuwe Politie Kazerne, Port Elizabeth," zullen door den Controleur en Auditeur-Generaal, Kaapstad, ontvangen worden tot op MAANDAG, 14 JUNI, 1897.

Tenderaars moeten twee voldoende borgen voor de uitvoering van zoodanige kontrakt bezorgen. Tenders onderborgen me[illegible]

[illegible]teekenaagste of eenige Tender niet [illegible]oodwendig te worden aangenomen.

H. S. GREAVES,
pro. Hoofd-Inspekteur.
Departement van Publieke Werken,
Caledonplein, Kaapstad,
28 Mei, 1897.

Gestolen of Weggeloopen

VAN Pniel, afdeeling Paarl, een ruin Paard, donkerbruin met een kleine kol voor den kop, 2 jaar oud.

Werd vermist van af 12 dezer. Eenige informatie kan gelaten worden ten kantore van de heeren J. S. Marais & Co., Afslagers, of bij den ondergeteekende. Billijke kosten zullen betaald worden.

CAREL CEISTER.
Paarl, 29 Mei, 1897.

TUINBOUWRAAD.

WIJNTENTOONSTELLING
TE WORDEN GEHOUDEN
TE **STELLENBOSCH,** OP VRIJDAG, 25 JUNI, 1897.

Mededinging voor de Gouvernements Prijzen.

ALLE monsters, aan den ondergeteekende gericht, moeten naar Bosmans Crossing Station, niet later dan DINSDAG, 15 JUNI, 1897, gezonden worden. Inzendings-vormen en Prijslijsten verkrijgbaar van

F. BLERSCH,
Hon. Secretaris,
Landbouw Genootschap, Stellenbosch.

KENNISGEVING No. 10 VAN 1897.]

Kaapsche Gouvernements Spoorwegen.

Vracht voor Ingevoerd Koren, Rog, Garst, enz.

TOT nadere kennisgeving zal de Vrachtprijs tusschen de Stations op de Gouvernements Lijnen binnen de Kaap Kolonie voor Ingevoerde Koren, Miehes, Haver, Rog, Garst en dergelijke Graansoorten, en voor Meel, Flour en Zemels, gemaakt deels of algeheel van Ingevoerde Koren, 1d. per ton per mijl zijn plus 1/8 per ton aan Eind Staties, minimum prijs 2/6 per ton (uitgezonderd voor korte afstanden als wanneer de vracht tegen 2d. per ton per mijl met de gewone minima, op een mindere bedrag uitkomt, alswanneer de laatste vrachtprijs van kracht zal zijn) onderworpen aan de "Alle andere Klassen" "Smaals" vrachtprijzen.

C. B. ELLIOTT, Direkteur-Generaal.
Kantoor van den Direkteur-Generaal,
Kaapstad, 31 Mei, 1897.

Kaapsche Gouvernements Spoorwegen.

PINKSTER VACANTIE DAGEN, 1897.

OP en na 3 JUNI tot op en met 7 Juni 1897, zullen Retourkaartjes uitgegeven worden tusschen alle Staties op de Kaapsche en Oranje Vrijstaatsche Gouvernements Spoorwegen (met inbegrip van die op de Noordelijke Verlenging en Ladwe Lijn, doch met uitsluiting van die ten noorden van Viljoensdrift en plaatselijk op de Wijnbergsche en Simonsstadsche lijnen voor welke laatsten speciale voorziening gemaakt is), tegen de gewone Verminderde Prijzen voor Enkele Passagiers en voor Familie-partijen.

De Kaartjes zullen van kracht zijn voor terugkeer tot op en met 30 Juni.

PASSAGIERS NAAR EN VAN DE ZUID-AFRIKAANSCHE REPUBLIEK.

Kaartjes tegen verminderde prijzen zullen uitgereikt worden tusschen de Transvaal Rivier Brug en zekere Staties van de Nederlandsche Maatschappij gedurende dezelfde datums en geldig voor denzelfden tijd als op de Kaapsche Gouvernements Lijnen.

SPECIALE TREINEN.

PINKSTER MAANDAG. Van	Naar	Retour Tijd.	GOEDKOOP PLEIZIER KAARTJES
		N.M.	Geldig enkel voor den Dag der uitreiking.
Kaapstad 7.20 v.m.	Somerset West,	5.3	
	Strand Siding	5.17	
	Sir Lowry's Pas.	5.55	

		RETOUR PRIJZEN. 1ste.	2de.	3de.
		7s.	3s.	2s.

PINKSTER MAANDAG. Van Kaapstad om 7.40 v.m. en 3.55 n.m.

Van Wellington om 2.50 n.m. " " en 6.43 n.m.

GEWONE PLEIZIER PRIJZEN.

Naar Wellington Lijn, via Kraaifontein.

Naar Kaapstad via Kraaifontein.
Naar Kaapstad via Stellenbosch.

Passagiers zullen de reis mogen afbreken alleen op de retour reis.

OP PINKSTER MAANDAG zal de Maitland Trein-dienst gestaakt worden met uitzondering van den 1.5 n.m. Trein van Kaapstad en den 1.50 n.m. Trein van Maitland, welke treinen enkel tusschen Kaapstad en Maitland zullen loopen.

WIJNBERG EN SIMONSSTADSCHE TAK.

OP PINKSTER MAANDAG zullen Retour-Kaartjes, alle klassen, tegen Enkelen Prijs, uitgereikt worden van alle Staties, Kaapstad naar Retreat inbegrepen, naar Muizenberg, St. James, Kalkbaai, Vischhoek en Simonsstad; en van alle Staties, Simonsstad naar Muizenberg inbegrepen, Kaapstad enkel voor den dag der uitreiking.

Wijnberg en Simonsstadsche [illegible] gewone Treindienst op de [illegible]dienst in de plaats gesteld worden.

Voor verdere bijzonderheden zie Publieke Biljetten.

C. B. ELLIOTT, Direkteur-Generaal.
Kaapstad, 31 Mei, 1897.

LOOPSTRAAT,

HET JUBILÉ LOGIESHUIS,

Zal WOENSDAG, 2 JUNI geopend worden te 66, Loopstraat.

Tafel, Bediening en Termen zullen niets te wenschen overlaten.

Reizigers en Vrienden bij de aankomst der Treins opgewacht en de uiterste zorg voor bagage in acht genomen.

J. VAN DUIJN, EIGENAAR,
64, Loopstraat.

150,000 VRUCHTBOOMEN,

Gewaarborgd Overeenkomstig den Naam en VRIJ van Insekten

PRIJS, 1/- EN DAARBOVEN.

ORDERS voor 100 en daarboven kosteloos afgeleverd aan eenig Station.

Honderden ongevraagde Getuigschriften uit geheel Zuid Afrika net laatste Seizoen ontvangen.

Voor Geillustreerden Prijs-Lijst en Vruchten-kweekers Gids, Post Vrij (Engelsch en Hollandsche Edities),

DOE AANZOEK BIJ:

H. E. V. PICKSTONE, Wijnberg, de Kaap

REGISTRATIE VAN KIEZERS.

Kiesafdeeling van Stellenbosch.

KENNISGEVING GESCHIEDT uits deze aan de inwoners der verschillende Veldkornetschappen dezer Afdeeling, dat de Registreer-Beambten nu zullen beginnen, overeenkomstig de bepalingen der Wet op het Registreeren van Parlementaire Kiezers, 1887, om in en voor elk Veldkornetschap een Provisioneele Lijst op te stellen van alle personen die gerechtigd zijn te stemmen bij Parlementaire Verkiezingen.

Ten einde de meest volledige Lijst mogelijk te verkrijgen, en het gevaar te vermijden om gekwalificeerde personen uit te sluiten van de Lijst, wordt een ieder die aanspraak maakt om te kiezen bij Parlementaire Verkiezingen uitgenoodigd zijn aanspraak op te zenden aan de respektieve Registreer-Beambten, of uit te vinden of hun namen geplaatst zijn geworden op de Provisioneele Lijst, voor of op den datum vastgesteld waarop die Lijst voltooid moet worden.

De Registreer-Beambten voor de verschillende Veldkornetschappen voor deze Afdeeling, zijn zij die opgenoemd worden aan den voet hiervan.

Gedateerd, heden den 19den Mei, 1897.

FRANK HEROLD,
Civiele Commissaris.

Veldkornetschap.	Registreerende Beambte.	Woonplaats
Municipaliteit van Stellenbosch	J. D. Kruge, J. D. zoon	Dorpstraat, Stellenbosch
Omstreken van Stellenbssch	P. H. Faure	Dorpstraat, Stellenbosch
Klapmuts	Dirk Cloete	Klapmuts
Bottelary	Dirk C. Morkel	Bellevue
Helderberg vroeger, Modergat	Johannes Wynand Louw Hofmeyr	Evergreen, Raithby
Hottentots Holland	Pieter Gerhardus Mybergh	Paarl Valley
Eerste Rivier	Henning Johannes Joubert	Oak Forest

Datum voor voltooing der Lijst:—Den 14 dag van Juli, 1897

FRANK HEROLD, Civiele Commissaris.

DE ATLANTISCHE VISCHERIJEN.

WADNER & ERIKSEN, BOSTBUS 355, KAAPSTAD.

Ingelegd Visch, Visch Frikkadellen, Mootjes in Pekel met Specerijen, Mootjes, Gedroogd en Gezouten, Gerookt Visch, Gevlekt Snoek, Geelbeek Biltong, en andere Visch, soorten naar het Seizoen.

WADNER & ERIKSEN.

TER BEZICHTIGING.

MONSTERS van de volgende "Merken" van de beste "Margarine" vervaardigd in de Fabrieken van de heeren HAGEMAN & Co., BEPERKT, Rotterdam, nam.:

"Cowbrand," "Three Crown" en "Confectioners Favourite."

Alsmede monsters van gepreserveerde vleeschsoorten en saucijsen in blikken uit de fabrieken van "Confederation" Feltsiaven.

EMILE H. VAN NOORDEN,
Eenige Agent.
Kaapstad, 54 Loopstraat.

ZUID-AFRIKA'S SPA.

DE GAVE ALLEN GAVEN DER NATUUR.

De Caledon Natuurlijk Warme (Yzerhoudend) Minerale Baden, en

SANATORIUM.

HET voornaamste en meest kostbare bestanddeel der Wateren is IJzerachtig Koolzuurzout, aanwezig in een hoeveelheid van viermaal zooveel als in eenige andere bekende Bronnen (en onder voorwaarden waardoor het IJzer zeer gemakkelijk geassimileerd wordt), in vereeniging met een temperatuur van 120° Fahr, onwederlegbaar hunne zonderlinge reputatie daarstelt.

De Inrichting is binnen gemakkelijken afstand van Kaapstad—Sir Lowry's Pas is de tegenwoordige terminus Spoorweg-Station daarheen.

Het klimaat van Caledon wordt als een der besten in Zuid-Afrika beschouwd. Het Sanatorium en de Baden zijn gelegen op een heuvel meer dan 1000 vt. boven de oppervlakte der zee, en kunnen 7 minuten te voet van de Stad; elke zorg en gerief worden voor kranken en bezoekers bezorgd.

Het gebruik dier Wateren (zoowel voor 't Drinken als het Baden) wordt vooral voorgeschreven voor hen die lijden aan Maag Kwalen, Zenuwachtige Aandoeningen, Dyspepsia, Anæmia, Jicht, Rheumatiek, Lumbago, Sciatica, Neuralgia, en verwante ziekten. Het Kalzium in het water aanwezig heeft een prikkelende uitwerking op het vel. De Wateren verschaffen een Tonic bij herstelling van zich verloopende ziekten en voor zwakheid, waardoor ook ontstaan; zij zijn zeer aangenaam voor den smaak en bieden Tafel Water aan van de beste klas.

Pamfletten, Ontleding, Geneeskundige en andere rapporten, Termen en alle verdere bijzonderheden en inlichting zijn te bekomen op aanzoek bij

Telegrammen;—"HALLS," Caledon.

MEJ. HALLS, Eigenares.

WADNER & ERIKSEN,

KAAPSTAD, P.K. BUS 355,

MAKERS van KRIBBEN voor Paarden en Muilen, Wagen Zeilen en alle andere soorten Zeilgoederen naar bestelling gemaakt.

GEBOORTEBERICHTEN.

HEDEN bevallen van een frischen zoon de echtgenoote van
P. K. ALBERTYN, P. zn.
Lambloch, 27 Mei, 1897.

AAN familie en vrienden. Heden werd ons een frisch Dochterje geboren.
A. STEYTLER,
M. M. STEYTLER.
Cyferkuil,
30 Mei, 1897.

GETROUWD (bij volmacht):
J. G. KRAAN
en
JOH. C. PRONK.
Pretoria, Scheveningen (Holl.) 27 Mei, 1897.
(Eenige Kennisgeving.)

DOODBERICHTEN.

AAN vrienden, en bloedverwanten wordt hiermede bekend gemaakt dat het aan Algoede God van leven en dood behaagd heeft tot zich te roepen onzen teeder geliefden vader JAN HENDRICK LOUW, op Zaterdag, 16 Mei, 1897, in den ouderdom van 66 jaar, en 8 maanden, na een smartelijk lijden van zoowat 28 dagen. Zijn Asch ruste in Vrede, en wij troosten ons met de woorden van den Heiland. "Wat Ik nu doet, weet gij niet, maar na dezen zult gij het verstaan."
Namens de bedroefde kinderen.
JAN HENDRICK HOFMEYR, LOUW.
Hartingsburg, Transvaal,
25 Mei, 1897.

ZACHT en zalig in den Heer ontslapen te Worcester onze dierbare moeder de Weduwe H. A. du Toit, geboren Meiring, in den ouderdom van 75 jaren, 8 maanden en 15 dagen. Haar leven was Christus, en het sterven gewin. Wij weten dat "God's weg volmaakt is."
Betrekkingen en vrienden ontvangen onzen innigen dank voor hunne overmoedige hulp en bijstand.
Uit naam der gezamenlijke kinderen,
P. DU TOIT,
en anderen.

AAN Bloedverwanten en vrienden wordt bekend gemaakt dat het den Almachtigen God behaagd heeft door den dood op 24 dezer van hier zijde weg te nemen, mijn teedergeliefde echtgenoot SERVAAS HOFSTEE, in den ouderdom van 53 jaren en 9 maanden, mij nalatende met 9 kinderen om zijn verlies te betreuren.
MARTHA C. HEUSER,
(geb. HOFSTEE).
Uitkomst, St. Helenaland,
25 Mei, 1897.

ZACHT en zalig in den Heer ontslapen op Zondag, 23 Mei, 1897, mijne teedergeliefde echtgenoote MARGARETHA PAULINA KOCK (geboren Marais), in den ouderdom van 68 jaren.
De zeer droefheidvolle echtgenoot,
NICO. AAS J. DE KOCK.
Bokfontein, [illegible]

GERICHTELIJKE KENNISGEVING

No. 223, 1897.
[illegible] Landbouw,
Kaapstad, 26 Mei, 1897.

Cluster Dennehouten Dwarsleggers.

TENDERS te worden geendorseerd, "Cluster Dennehouten Dwarsleggers," en gezonden aan den Commissaris-Adjoint-Generaal te Kaapstad, niet later dan VRIJDAG, 11 Juni, worden gevraagd voor het leveren van een honderd (100) Dwarsleggers van "Cluster" Dennehout, overeenkomstig de volgende beschrijving:—
1. De Dwarsleggers moeten zeven voet lang zijn, 10½ duim wijd en 5½ duim dik, (7' x 10½" x 5½"), rechthoekig, met de twee breede zijden volkomen parallel tot elkaar gezaagd. "Wane" kanten geen 1½ duim op eenig plek te boven gaande.
Beide einden der Dwarsleggers vierkantig te worden gezaagd.
2. Het hout moet van de allerbeste kwaliteit zijn, onbedorven en zonder eenige doode of losse kwasten en gebreken, van eenige soort, en moet afgekapt worden gedurende de maand Juni e.k.
3. De staande boomen en gemaakte dwarsleggers aan inspectie onderhevig te zijn, en te worden geaccepteerd enkel op goedkeuring van den Conservator van Bosschen, Westelijke Afdeeling, of zijn plaatsvervanger.
4. De Dwarsleggers behoorlijk te worden opgestapeld dadelijk nadat ze gezaagd zijn, voor een tijd niet minder dan een maand in de schaduw van de Plantage, en daarna aan boord schip in het Dok, Kaapstad, te worden geleverd. De Stapels, moeten gemaakt worden tot satisfactie van den Conservator van Bosschen, of zijn plaatsvervanger, op zoodanige wijze dat er een vrije doortocht van lucht tusschen de Dwarsleggers kan zijn.
De laagste of eenige Tender niet noodwendig te worden aangenomen.
CHARLES CURREY,
Onder Secretaris van Landbouw.

Logies.

TE STELLENBOSCH is voor scholieren logies te bekomen bij
Mrs. MOSTERT,
Avenue.

No. 165.—1897.

Departement van het Postwezen en Telegrafen.

SCHIKKINGEN VOOR 7 JUNI, 1897.

HIERMEDE geschiedt kennisgeving tot algemeen naricht dat er op Maandag, 7 Juni, slechts een brieven-bestelling door brievendragers in Kaapstad zijn zal, beginnende om 8.30 v.m., en een inzameling aan de pilaren en muur busjes, namelijk:—Tusschen 6 v.m. en 7 v.m. op den tijd aangegeven op de plaat aan elk busje gehecht.
De Poste-Restante aan het Post Kantoor, Kerkstraat, zal geopend zijn voor den verkoop van zegels en registratie van brieven van 8 v.m. tot 1 n.m. en Kantoor voor Pakjes van 9 v.m. tot den middag.
Geen Geld-Order, Postwissel of Postnoot, of Spaarbank zaken zullen op den bovengenoemden dag verricht worden.
Mails zullen op de Hoofd Spoorlijn en naar de Kolonie over 't algemeen op de gewone uren verzonden worden. Naar Groenepunt Zeepunt en plaatsen van Kaapstad naar en met inbegrip van Simonsstad, zal er slechts een verzending zijn, waarvoor de brieven-bus aan het Kerkstraat Postkantoor om 7 v.m. zal gesloten worden. Brieven ingezameld bij de muur- en pillar busjes zullen hiermede verzonden worden.
De Mails ontvangen van Kantoren op de Simonsstadsche lijn op genoemden dag, zullen niet door brieven-drgers besteld worden, doch brieven kunnen op aanvraag bij de Poste-Restante tot op 1 n.m. verkregen worden.
In geval de Engelsche Mail op bovengenoemden dag moge arriveeren, na de aflevering door brieven-bestellers begonnen is, kunnen brieven verkregen worden aan de Post-Restante op aanvraag er om, en een speciale verzending zal plaats hebben naar de Kant ren op de Simonstadsche Lijn.
Het aanwezig zijn aan alle andere Kantoren van het Departement voor verkoop van Zegels, het registreren en bestelling van brieven op bovengenoemden dag, zal slechts voor een uur zijn; en geen Geld Order, Postwissel, Postnoot, of Spaarbank zaken zullen de gansche Kolonie door verricht worden.
Op bovengenoemden dag zullen de uren van het daar zijn om Telegraaf zaken te verrichten te Kaapstad, Kimberley, Port Elizabeth, Kingwilliamstown, Oost London, Mosselbaai en Simonsstad, zijn van 8 v.m. tot 10 v.m. en van 5 n.m. tot 7 n.m., en aan alle andere kantoren van het departement, met uitzondering van die aan Spoorweg Staties, van 9 v.m. tot 10 v.m. alleen. Spoorweg Telegraaf Kantoren zullen open zijn zooals op gewone weeksdagen.
BEN. DUFF,
Waarn. Postmeester-Generaal.
Postmeester-Generaals Kantoor,
Kaapstad, 8 Mei, 1897.

KENNISGEVING.

Kaapsche Afdeelingsraad.

Het Sluiten van zekere Wegen over des heeren Maclay's Plaats, Clara Annafontein, Tijgerberg.

KENNISGEVING geschiedt hiermede, in termen van Sectie 152 van Acte No. 40 van 1889, dat de Raad voornemens is, op verzoek van den heer J. R. Maclay, Zijne Excellentie den Gouverneur te verzoeken om te verklaren en publiceeren de volgende wegen sluitende, namelijk:—
1. Den Afdeelingsraad, weg van Kaapstad naar Durbanville.
2. Den weg naar Johannesfontein, aangeduid op de corspronkelijke kaart.
3. Den weg toegestaan door Uys.
4. Den weg bekend als Parker's Weg
5. Den weg van Hooggelegen, voorbij de Fontein naar de Woning, alsook de sectie aangeduid op de oorspoonkelijke kaart tot aan de weg-splitsing waar die wegslaat naar Kaapstad en Durbanvillie.
Het Plan ligt voor inspectie aan dit Kantoor, en Personen objecties er tegen hebbende moeten dezelve, in geschrifte, bij den Raad indienen binnen Drie Maanden van af datum dezer kennisgeving.
Op last,
C. LIND,
Secretaris.
Kantoor van den Afdeelingsraad,
43, St. Georgesstraat,
4 Juni, 1897.

70 EXTRA VETTE SLACHTOSSEN.

Op VRIJDAG, 11 Juni,

ZAL opgemeld vee publiek verkocht worden aan KLAPMUTS-STATIE.
J. ROUX.
J. S. MARAIS & Co., Afslagers.

PUBLIEKE VERKOOPING
— VAN —
Een Zeer Kostbaar ERF,

Gelegen aan de Hoofdstraat nabij Van der Poels Plein tegenover den heer CONSTANT-WAHL, JR.

DE ondergeteekende zal publiek doen verkoopen

Op DINSDAG, 15 Juni, a.s.,
OM 10 UUR V.M.,

Zijn Eigendom, bestaande uit een Net en Suffisant GEBOUW verdeeld in Drie Huurhuizen, heeft een groot Stuk Grond van de Hoofd tot aan de Fabriek Straten en is beplant met Vruchtboomen en Wijngaard Stokken. De Huizen en Plantage tezamen £96 jaarlijks opbrengende.

VERDER:

2 Nieuwe Kap Karren op Veeren,
1 Molwagen op Veeren,
1 Kajatenhouten Watervat,
1 IJzeren „
En wat nog verder zal worden aangeboden.

AGIST DOMINGO.
Faure, Neethling & Co., Afslagers.
Paarl, 3 Juni, 1887.

KENNISGEVING.

Afdeelingsraad Calvinia.

VERANDERING VAN WEG.

AANZOEK gedaan zijnde door de heeren J. A. L. VISAGIE en S. W. J. VISAGIE, Jr., van de plaats JAN FREDERIKS KOLK, gelegen in wijk N.O. Roggeveld, dist. Calvinia, om in zekeren Weg als onder eene verandering te verklaren,
Geschiedt hiermede kennisgeving dat de Afdeelingsraad van Calvinia, voornemens is Zijne Excellentie den Gouverneur te verzoeken een Proclamatie uit te vaardigen verklarende eene verandering in den hieronder genoemden Weg naam:—
Het Trekpad loopende van JAN FREDERIKS KOLK naar Witkraal, 1200 yards naar het Westen, te verleggen.
Eenig persoon die objecteert tegen de genoemde verandering moet zoodanige objectie schriftelijk inzenden bij den ondergeteekende binnen drie maanden van af 1 JUNI, 1897.
N. S. LOUW,
Secertaris.
Afdeelingsraad-Kantoor,
Calvinia, 28 Mei, 1897.

SCHUTBERICHTEN.

AANGEHOUDEN in het Schut te Spitskop over den verloofden tijd en te worden verkocht op 26 Juni, 1897, indien niet tevoren gelost:—
1. Een licht-roode os, linker oog winkelkaak van voor, omtrent 2 jaren oud.
2. Een zwart-bont os, kol voor den kop R.O. Winkelhaak van achter, halfmaan van voor, omtrent 5 jaar oud.
3. Een roode bloemkop os, linkeroor halfmaan van voor, omtrent 3 jaren oud, met witte plekjes onder de keel.
J. A. VAN DER MERWE,
Schutmeester.
Afdeelingsraad Kantoor,
Calvinia, 1 Juni, 1897.

AANGEHOUDEN in het schut te Klaervlei over den verooroloden tijd en te worden verkocht op 26 Juni, 1897, indien niet tevoren gelost:—
1 Een zwarte, jonge bul L.O. snede van achter.
2 Een roodbont os, beide ooren stukkend, gemerkt diamant op rechter bout.
3 Een roode, jonge os, R.O. stomp L.O. slips J.S. of J.Z. gebrand, rechterbout gebrand onduidelijk.
4. Een roode, witterug, jonge os, linkeroor stomp, rechteroor slip, diamant op rechterbout.
5. Een roode kol os, rechteroor winkelhaak van voor, linkeroor halfmaan van voor, onduidelijk gebrand op rechterbout.
7. Een roode witpens koe, linkeroor stomp, halfmaan van achter, rechteroor slip winkelkaak van voor, diamant gebrand.
8. Een lichtroode schimmelpens os, linkeroor stomp, rechteroor stomp en slip, diamant brandmerk rechterbout.
9. Een zwarte os, witstreep onder pens, kleine kol, rechteroor winkelhaak van voor, snede van achter, linkeroor slip, halfmaan van achter.
10 Een roode os, rechteroor stomp, linkeroor snede van achter winkelhaak van voor.
C. D. WICKENS,
Schutmeester.
Afdeelingsraad Kantoor,
Calvinia, 1 Juni, 1897.

MALMESBURY
Executeurskamer en Voogdij- en Brand-Assurantie Maatschappij.

KENNISGEVING geschiedt hiermede dat Nominaties voor Direkteuren in de plaats van hen die aftreden, kunnen ingediend worden ten Kantore van het Bestuur tot op den middag van 19 DEZER. De aftredende Direkteuren zijn:—De heeren THOMAS ARNOLDUS JOHANNES LOUW, L.W.V., CHRISTIAAN PETRUS BASSON, ALBERT WIJNAND LOUW en GERHARDUS WILLEM DANIEL RUST.
G. W. KOTZE,
Secretaris.
Malmesbury,
1 Juni, 1897.

LEES HIER!

VERSCHEIDENE soorten Geënte Vruchtboomen te verkrijgen, Goedkoop, bij
A. D. ROUX.
Modderfontein,
Kuilsrivier.

KENNISGEVING.

DE BANK VAN AFRIKA,
(BEPERKT.)

EEN TAK van deze Bank zal worden opgericht te **Francis Town, Tati distrikt,** zoodra de Spoorweg die plek bereikt. Voorlopig zal een temporaire Tak voor het doen van algemeene Bank-Zaken te **Mochudi** worden opgericht op 7 Juni.
JAMES SIMPSON,
Algemeene Bestuurder.
Kantoor van den
Algemeenen Bestuurder,
Kaapstad, 31. Mei, 1897.

KENNISGEVING

In den Boedel van wijlen DANIEL PETRUS VAN DER MERWE, van Uitkomst, in het distrikt Ceres en nagelatene echtgenoote ANNA ELIZABETH VAN DER MERWE, (geb. De Wet).

ALLE personen voorgevende Krediteuren in bovengemelden boedel te zijn, worden verzocht hunne vorderingen in te dienen bij den ondergeteekende aan zijn Kantoor te Ceres, binnen zes weken van af 4 dezer, en alle personen iets verschuldigd aan genoemden boedel worden verzocht hetzelve dadelijk op dezelfde plaats te komen betalen.
A. BERGMANN,
Agent voor de Executrice.

Het Stallen en Verzorgen van de Paarden der Stads Politie.

TENDERS worden mits dezen gevraagd voor het stallen en verzorgen (insluitende wanneer noodig, behandeling door een behoorlijk gekwalificeerden veearts alsook het beslaan en alle benoodigdheden) van negen of meer Paarden van de Kaapsche Politie macht voor een termijn van drie jaren beginnende op 1. Juli 1897 en eindigende met 30 Juni, 1900.
Tenders te worden geadresseerd aan den Controleur en Auditeur Generaal vóór den middag van 12 Juni, 1897.
W. G. BLENKINS,
Waarn. Hoofd van Politie.
Kantoor van het Hoofd der Politie,
25 Mei, 1897.

WELLINGTON.

ALHIER zal EEN PUBLIEKE VERGADERING DEZER, om 3 uur ten einde te bespreken de arbeids kwestie onder ons; ten 2de hoevele belangstellenden hunne namen zullen opgeven tot een dankbetuiging van wege de Innis-Bill, 3de een Afrikaander Bond op te richten. Den 11den JUNI, VRIJDAG. Vergeet het niet want het zijn hergrijpende belangrijke zaken.
Namens eenige belangstellend in ons Afrikanerdom in heel Zuid-Afrika.

THORLEY'S VOER
VOOR
RUNDVEE,
Paarden, Varkens, Schapen
ENZ.

LACTIFER

Voor het grootmaken van Kalveren
Zonder Melk
Eenige Agenten,
R. WILSON, ZOON & Co.
ST. GEORGESSTRAAT.

Nieuwe Hollandsche Boeken.

	s.	d.
Nievelt C. van, Een held van Lobongtjobong	6	6
Bresker Stowe, Negerhut, nieuwe prachtuitgave	6	6
Eeden F. van, Lioba, Een drama	6	6
Hoven Therese, De zonde der ouders	5	6
Schoemaker J. P. De groote en kleine oorlog in Nederlandsch Indie	4	3
Theal G. M. Geschiedenis van Zuid Afrika met kaarten en platen van af de vroegste tijden tot heden ...	5	
Murray Ds. A. Pinksterzegen	1	6
Buysse C. Op het Blauwhuis ...	4	6
Adresboek van Kaapstad met platte grond tot aan Zeepunt	2	6

VERKRIJGBAAR BIJ DE HEEREN:
J. C. JUTA & CO.,
BOEKHANDELAARS,
KAAPSTAD.

TANDEN!
TANDEN!!
TANDEN!!!

De Heer WALKER,
DIREKTEUR VAN HET
LONDENSCHE TANDEN INSTITUUT
Ulster Kamers, Grontepleinn

HEEFT de eer aan het publiek in de Buitendistrikten te berichten dat hij een HEEL STEL TANDEN in EEN DAG kan leveren tegen minder dan de HELFT van den gewonen prijs. Een waarborg voor vijf jaar wordt met elk stel gegeven.

Alle Consultaties geheel Gratis

EEN VREESELIJKE HOEST.
EEN VREESELIJKE HOEST.
EEN VREESELIJKE HOEST.

Waarte Heer,—Ik verlaat hiermede mijn genezen uit te spreken, doch wenschte toch U te bedanken, Uwe "lozenges" hebben wonderen gedaan tegen het verlichten van mijn vreeselijke hoest. Sedert de inspectie van Trachestomie (dezelfde als wijlen den koning van Duitschland, die God zij dank ik zal nog hebben langen de St. Bartholomeus Hospitaal, kon niemand met moeitelheid een hoeper hoest gehad hebben; zoo erg was mijn hoest dat geheelen al uitgeput was. Het eerste dag gebruik uwer Lozenges hard was, werd weeker, en werd ik in staat gesteld er van ontslagen te werden zonder eenige moeielijkheid.—Ik ben, mijnheer, uw toegenegene, J. HILL."

EEN DOKTERS GETUIGENIS.
EEN DOKTERS GETUIGENIS.
EEN DOKTERS GETUIGENIS.

"Forth Park, Caerau, South Wales, 28 September, 1891.
"Ik heb U verlaten om U te bedanken voor mijn genezenis te ontvangen van het verrukkelijk preparaat "Keating Lozenges" en ik heb ze tegen elkaar de laatste acht uur a voorgeschreven in mijn hospitaal en in mijn private praktijk en heb ze van groot nut bevonden. Bij bronchitis en gevolge van Chronische bronchitis, uw Lozenges is het eenige middel dat mij verstand verlichting geeft. Daarom raad ik uwe Lozenges ter algemene bij het publiek aan die aan Catarrh, Bronchitis, Droge hoest of aan eenige long irritatie lijdende is. Uw toegenegen,
A. GABRIEL, M.D., L.R.C.P., en L.M. Edinburgh.
L.R.C.S. en L.M. Edinburgh.

GEBRUIK KEATINGS LOZENGES.
GEBRUIK KEATINGS LOZENGES.
GEBRUIK KEATINGS LOZENGES.

"Het is 50 jaren geleden" Sederdt Keatings Cough Lozenges het eerst gemaakt werden, en de verkoop is grooter dan ook ook van eenige andere preparaten aan in de verlichting en genezing van Winter Hoest, Asthma en Bronchitis Geen enkel geeft verlichting.

GEHEEL EN AL ONGEEVENAARD.
GEHEEL EN AL ONGEEVENAARD.
GEHEEL EN AL ONGEEVENAARD.

Keatings Cough Lozenges, het ongeevenaarde geneesmiddel tegen Hoest, Verkoudheid en Keelkwalen, worden in blikjes en bottels door alle apothekers verkocht.

DUFFETT'S KACHELS
Zijn de Besten om te Stoken met
KOOL OF HOUT
Men kan er goed mede Bakken.
MATIGE PRIJZEN
23 BURGSTRAAT, KAASTA

GELD.
Eenig bedrag van £1 [illegible] eenige fatsoenlijke pers[illegible] deel van Zuid-Afrika tegen [illegible] te leen aan [illegible] eenig
BILLIJKE RENTE.
TERUGBETALING BIJ PAAIEMENTEN.
Afstand doet er niets toe.
Schrijf (in 't Engelsch) insluitende franco enveloppe geadresseerd aan "BULLION," Kantoor van *Ons Land*.

Te Koop.

GEOCULEERDE en ongeoculeerde Limoen- Nartje- en Zuurlimoen Boomen te koop bij
C. A. v. D. MERWE,
c/o den heer STUCKI,
Wellington.

"ONS LAND" AAN DE PAARL.

HERHAALDELIJK dringend verzocht zijnde door onze ondersteuners aan de Paarl onze zaak verder in die Afdeeling uit te breiden, hebben wij besloten een **Plaatselijk Kantoor** aan de Paarl te openen, en de heer D. F. Marais, J. son., "African Banking Corporation" gebouwen, is aangesteld als onze plaatselijke vertegenwoordiger. De bedoeling is om meer plaatselijk nieuws op te nemen en *Ons Land* dus in alle opzichten aannemelijk te maken voor de inwoners der Paarlsche Afdeeling. De rapporten van den Paarlsche Afdeelingsraad, Municipaliteit, Magistraatshof, Publieke Vergaderingen, Concerten, enz. zullen geregeld gepubliceerd worden.
De heer Marais zal ten allen tijde gereed zijn de namen van nieuwe Inteekenaren, Advertenties af ander Drukwerk, Bestellingen, Nieuwsberichten, enz. te ontvangen en op te zenden.
Wij rekenen op de onder-steuning van allen die de belangen van ons land en volk op het hart dragen. Men vervoege zich bij
DEN HEER D. F. MARAIS, J. ZOON,
"African Banking Corporation" gebouwen, PAARL.

ZUIVER BLOED
Is de bron van gezondheid.
Ayer's Sarsaparilla

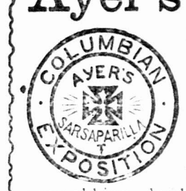

Zuivert het Bloed,
Versterkt de Zenuwen,
Scherpt den Eetlust,
Verdrijft alle Matheid,
en Maakt het Leven een Genot.
Lijders aan indigestie, algemeene verzwakking, huid-ziekten, of andere kwalen door onzuiver bloed veroorzaakt, geve men
Ayer's Sarsaparilla,
Geprepareerd door Dr. J. C. Ayer & Co., Lowell, Mass., U. S. A.
COUDE MEDAILLES Op de Groote Wereldtentoonstellingen.
AYER'S PILLEN, versuikerd, zacht maar werkzaam.

AAN
Handelaars in Hollandsche Medicijnen,
HOPE'S HAAR VERNIEUWER.
DR. C. F. JURITZ & CO.
Hebben de heeren HEYNES, MATHEW & Co. tot Eenige en Distribueerende Agenten voor al Hunne beroemde Hollandsche Medicijnen aangesteld.
HEYNES, MATHEW & CO.

"ONS PARLEMENT, 1897."

Van differente kanten dringende verzoeken ontvangen hebbende om aan het einde der Parlements-sessie een Hollandsche "HANSARD" uit te geven, hebben wij besloten daaraan op de volgende wijze te voldoen.
Al de Parlementaire Rapporten (die dit jaar vollediger dan gewoonlijk zullen zijn); opsommingen van Parlementaire blauwboeken en commissie verslagen, samen met de hoofd-artikels (leaders) en beschouwingen over Parlementaire onderwerpen, verschijnende in *Ons Land*, zullen worden overgedrukt in *Ons Weekblad*. De pagina's van dat blad zullen gedurende de sessie in ongebroken volgorde worden aangenommerd. Aan het einde der Sessie drukken wij een volledige Inhoudsopgave en Bladwijzer, en zenden die toe aan alle gewone inteekenaars op *Ons Weekblad*, die daardoor in staat zullen zijn, indien zij de Parlementaire notuleen van het blad bewaarden, dadelijk de verrichtingen van het Parlement en het doen en laten hunner leden, betrekkelijk elk onderwerp, na te slaan.
Wij drukken tevens een beperkt getal exemplaren boven dat voor de gewone inteekenaars verzocht, die wij na afloop der Sessie, voorzien van Inhoudsopgave en Bladwijzer, als een stevig ingebonden boek, onder den titel van "ONS PARLEMENT, 1897," beschikbaar zullen stellen voor Speciale Inteekenaars tegen Vijf Shillings per exemplaar, indien te Kaapstad of per spoortrein, of tegen Zes Shillings, indien per post verzonden, *rooruit betaalbaar*.
Men doe om teleurstelling te voorkomen dadelijk aanzoek of persoonlijk, of in onderstaanden vorm bij
VAN DE SANDT DE VILLIERS & Co., Beperkt,
Uitgevers van "Ons Weekblad," Kaapstad.

Aan VAN DE SANDT DE VILLIERS & Co., Beperkt,
KAAPSTAD.
Gelieve hierneevens te vinden de som van *.....*shillings, en [illegible] *van* "ONS PARLEMENT, 1897."
Geadresseerd aan §.....
§.....

*Vul in *vijf* indien per trein of te Kaapstad, *zes* indien per post verlangd.
†Vul in *trein* of *post*, of laat oningevuld indien te Kaapstad verlangd.
§Vul in vollen naam en adres.

"EQUITABLE"
Brandverzekering- en Trustmaatschappij
St. Georgesstraat, Kaapstad.
OPGERICHT 1844.
De Weledele Heeren DIREKTEUREN:
J. A. [illegible] J. M. BROWN, (Voorzitter)
MARSH, G. SICHEL, L. J. CAUVIN.
Deze Maatschappij, een zuiver REDGOLD. *oudst gevestigden* in de Kolonie sluit nu [illegible] zekering tegen verminderde prijzen.
Voldaan hebbende aan Wet No. 10 1891 van de [illegible] *stelling* en een der [illegible] Brandverook gemachtigd daar bezigheid te verrichten.
Agentschappen in al de voornaamste Steden en Dorpen [illegible] zij Kolonie alsook in den Oranje Vrijstaat en in de Transvaal,
W. J. MERRINGTON,
Secretaris.

Ontvangen van de Meteorologische Commissie van de Kaapsche Sterrenwacht.

Uitverkoopverancier aan het Observatorium

A. SPOLANDER & CO.,
GEVESTIGD 53 JAREN
Juweliers, Horologe- en Klokmakers
Natal Gebouwen Darlingstraat,
Gouden en Zilveren Horologes in Voorraad gehouden.

C. H. MAASDORP,
Procureur, Notaris en Transport-Uitmaker,
"South African Chambers,"
ST. GEORGESSTRAAT,
KAAPSTAD.

Dr. SMITH, Woning: MORDEN HOUSE
WALMER WEG, WOODSTOCK.
Kantoor Uren: 7 tot 9
Kantoor te Kaapstad,
1 Lutheran Terrace.
Kantoor Uren: 10 tot 12 v.m., 4 tot 6 n.m.

Maatschappij Van de Sandt de Villiers
BEPERKT.

HET zal ons aangenaam zijn indien de Afslagers, wier verkoopingen door ons geadverteerd worden, ons de prijzen die zulke verkoopingen opbrengen, willen melden.

C. P. SCHULTZ,
Secretaris.

MARKTPRIJZEN.

KAAPSTAD.

VROEGE MARKT

4 Juni 1897.

	£	s.	d.		£	s.	d.
Eenden	0	1	3	—	0	1	3
Aardappelen	0	10	1	—	0	10	11
[illegible]	0	8	8	—	0	8	6
[illegible]	0	5	8	—	0	6	0
[illegible]	0	1	10	—	0	2	4
[illegible]	1	0	0	—	1	0	3

NIEUWE MARKT

4 Juni 1897.

	£	s.	d.		£	s.	d.
[illegible]	0	0	2	—	0	3	11
[illegible]	0	1	8	—	0	5	3
[illegible]	0	0	8	—	0	11	9
[illegible]	0	1	1	—	0	5	5
[illegible]	0	3	6	—	0	3	8
[illegible]	0	1	6	—	0	10	11
[illegible]	0	3	0	—	0	7	3
[illegible]	0	14	9	—	1	1	6
[illegible]	0	2	1	—	0	4	0
[illegible]	0	3	3	—	0	10	6
[illegible]	0	3	5	—	0	4	2
[illegible]	0	5	1	—	0	11	1
[illegible]	0	1	9	—	0	3	1
[illegible]	0	3	0	—	0	10½	
[illegible]	0	1	5½	—	0	1	9
[illegible]	0	2	1	—	0	2	5
[illegible]	0	0	1	—	0	0	3
[illegible]	0	0	2	—	0	0	3½

(Zuid-Afrikaansche Boerevriend.)

5 Juni, 1897.

VOGELVERKOOPSTALLEN. — Onze markt van de week was goed voorzien met veeren van gedomesteerde kuikens, en op de verkoopingen werden prijzen over 't algemeen onverandert bedongen. Een uitzondering van voor korte tijd was de willige verkoop van Witvoor kuikens, die gewaardeerd op £2 813.

[illegible] prima £6 10s od tot £8 10s od; [illegible] £5 0s od tweede £3 15s od; [illegible] derde £2 7s 6d tot £2 15s od; [illegible] hard £1 10s od tot £2 5s od; [illegible] tot superieure £4 5s od tot £5 0s od; [illegible] £3 5s od tot £3 12s 6d; derde [illegible] inferieur tot hard £1 0s [illegible] donker £2 15s od tot £2 [illegible] fancy broeks £4 5s od tot £5 [illegible] start witte £1 12 od tot £1 15s od; [illegible] £1 13s od; donker £0 17s 6d [illegible] zwarte lange £4 5s od tot £4 15s od; [illegible] £3 15s od tot £4 0s od; middelmatig £2 5s od tot £2 15s od; kort middelmatig [illegible] tot £1 15s od; vale lang [illegible] tot £3 7s 6d; lang middel- [illegible] tot £3 0s od; middel- [illegible] tot £2 5s od; kort middelmatig [illegible] tot £0 15s od; spadonas witte [illegible] £2 0s od; donker £0 10s od; tot [illegible] middelmatig en kort £0 15s od tot [illegible] lang vlos £1 2s 6d tot £1 7s 6d; [illegible] £0 5s od tot 15s od; kort gewoon [illegible] £2 0s od; lang vlos £1 2s 6d [illegible] kort vlos £0 5s od tot £0 [illegible] lichte £1 7s 6d tot £1 12s 6d; [illegible] 1s od tot 5s od.

— Onze markt is vast en al het aangeboden werd gretelijk gekocht voor 't wasdom van onze noteringen, de prijzen bewegen zich evenredigheid van de geschatte [illegible] noteeren:

[illegible] vette 4½d tot 4¾d; middel- [illegible] d ordinaire 3½d tot 4d; [illegible] re do 2½d tot 3d.

[illegible] vast tegen onveranderde [illegible] —Bokvellen 10d—10½d; [illegible] angoras 4d. Kaapsche 1s 10d; [illegible] korte wol 3d; brandzieke 3d; [illegible] ligte vellen volgens kwaliteit

KIMBERLEY.

(Van de heeren James Lawrence & Co.)

[illegible] — Per telegraaf). — Prijzen van [illegible] op heden —

	£	s.	d.		£	s.	d.
[illegible]	1	12	0	—	0	0	0
[illegible]	0	15	0	—	0	0	0
[illegible]	0	16	0	—	0	0	0
[illegible]	0	16	0	—	0	0	0
[illegible]	0	7	0	—	0	0	0
[illegible]	1	0	0	—	0	0	0
[illegible]	0	10	0	—	0	0	0
[illegible]	0	15	0	—	0	0	0
[illegible]	0	15	0	—	0	0	0
[illegible]	0	15	0	—	0	0	0
[illegible]	0	1	0	—	0	0	0
[illegible]	0	2	6	—	0	0	0

PORT ELIZABETH.

[illegible] — Op den wolmarkt [illegible] aangeboden en 275 verkocht [illegible] maar de bieding [illegible] zeer week, en er [illegible] tot de hand vond [illegible] tegen onveranderde [illegible] Ook zaar deze week verkocht [illegible] De hoogste prijs [illegible] 2 eerste was 13d per lb. [illegible] zwak maar verlangen en sloot term. [illegible] Kaapsche onveranderd, [illegible] worden verkocht [illegible] 11 [illegible] werde en 24, voor

[illegible] GROENE ZINKING. [illegible] aanbevolen en welbekende [illegible] is nog beter te zijn dan eenige [illegible] voor zinkings, hoofdpijn, oorpijn, [illegible] ook voor zeere oogen. Prijs op [illegible] Alleen gemaakt door Herman en [illegible] Kaapsche Drogisten en Artikelen handelaars Kaapstad.—Adv.

VERKOOPINGEN

J. J. THERON, AFSLAGER.

10 Juni—Slangrivier nabij Touwsriviersstatie, kostbare veeplaats, levende have, enz.
10 Juni—Slangrivier, nabij Touwsriviersstatie, kostbare veeplaats, levende have, enz.

J. W. MOORREES JR. & Co., AFSLAGERS.

26 Juni—Klapmutsstatie, extra vette slachtossen en gedresseerde paarden.

VAN DER SPUY, IMMELMAN & Co. AFSLAGERS.

9 Juni—Malmesbury, huisraad, negotiewaar, kar, paarden, tuigen, enz., enz.

DEMPERS, MOORE & KRIGE, AFSLAGERS.

12 Juni—Caledon, eerste klas schapen, ossen en vaarzen.
8 Juni—Zoutkuil, distrikt Caledon, eerste klas paarden, ezels en ossen.
10 Juni—Caledon, eerste klas jonge paarden en ezels.

J. S. MARAIS & Co. AFSLAGERS.

8 Juni—Klapmutsstatie, gedresseerde paarden en ezels, vette slachtossen en koeien.
10 Juni—Groot Drakenstein, losse goederen.
10 Juni—Weltevreden, Groot Drakenstein, kostbare losse goederen.

M. L. SMITH & CO., AFSLAGERS.

7 Juni—Wellington, eerste klas ossen.

ANDRIES J. BESTER, AFSLAGER.

11 Juni—Hoetjesbaai, distrikt Malmesbury, schuiten en visschersgereedschap.

W. H. F. KLEYN, AFSLAGER.

6 en 7 October—Ratelrivier, Bredasdorp, zeer kostbare vaste en losse goederen.

DE ZUID-AFRIKAAN
VEREENIGD MET
ONS LAND.

ZATERDAG, 5 JUNI, 1897.

MINDER PRATEN — MEER DOEN.

"Er moet een einde komen aan al dat gepraat in het parlement over de runderpest-bestrijding, de draadheiningen, de politie-cordons en de groote onkosten." Dit is het gevoelen van het publiek en vooral van hen die door de pest direkt bedreigd worden. Onze parlementsleden praten nu al dagen en weken lang over de runderpest, herhaalde malen werd de verdaging van het huis reeds voorgesteld om de zaak *te bespreken*, en al dat praten leidde tot niets! Het rapport van het select-comité is reeds lang voor het huis en nog is niets gedaan. Men praat, en praat, en praat en het blijft slechts bij praten. Of het land met al dat praten tevreden is betwijfelen wij ten sterkste.

Buiten het huis is een commissie privaat werkzaam om eenige regulaties op te stellen, maar te oordeelen naar wat wij omtrent deze commissie gehoord hebben, bestaat er weinig kans tot een bevredigend resultaat te komen. De boeren hebben te min of die commissie te zeggen en men wil de regulaties te stijf, te officieel maken. Ook in die commissie is het een eindeloos gepraat, en het is te hopen, dat er iets goeds uit geboren zal worden.

De grote beginselen waarnaar men thans behoort te handelen, indien men de boeren bevolking, die zich op vele invloedrijke publieke vergaderingen heeft uitgesproken, wil te gemoet komen, zijn heel eenvoudig: De regeering moet zich geheel terugtrekken, alles laten in de handen der plaatselijke commissies en de duizenden ponden per dag uitgaaf uit 's lands kas moet ophouden. En al praat men ook nog twee maanden lang dan zal men toch niet verder komen.

Daarom verheugen wij ons dat de heer Dr TOITT, aangespoord door de uitbreking der runderpest in de nabijheid van Hopetown, een motie op papier heeft gezet, als amendement op die van den heer VAN DER WALT, welke niet zoo volledig is. Die motie zal a.s. Dinsdag besproken worden en dan zal men toch eindelijk tot iets praktisch komen. Die motie-Dr TOITT luidt als volgt:

Dat huis is van gevoelen:—

1. Dat de politiemacht langs de Oranje en Vaalrivieren nu worde weggenomen; en de rivierboeren toegelaten worde hun veld en water etc. in de belt weer in gebruik te nemen, en de uitbetaling van compensatie voor veld, water, etc. in de belt neme een einde.

2. De draadheining worde nog gelaten ten behoeve der boeren, met het oog op het uitbreken van runderpest en den boeren worde toegelaten om op eigen kosten hekken te maken waar noodig voor wagen- en trekpaden.

3. De plaatsen waarop de pest uitbreekt, en de omliggende, aangrenzende plaatsen worden tijdelijk onder kwarantaine geplaatst zoodat geen beest over de grenzen kan gaan.

4. De eigenaars van plaatsen waarop runderpest uitbreekt zullen gehouden zijn om hun buren, en de plaatselijke runderpest-commissie er zoo spoedig mogelijk van kennis te geven.

5. De regeering verschaffe *gratis* aan zulke boeren in kwarantaine: (*a*) de best uitgevonden entstof en de (*b*) hulp van bekwame veedokters, of van boeren die genoegzame ondervinding met enten zullen hebben opgedaan.

De bespreking van deze motie zal toch tot iets praktisch leiden. Wat wij thans noodig hebben is minder gepraat — soms doelloos gepraat — en meer praktische voorstellen.

NOG EEN SCHANDAAL.

HET hoogerhuis heeft een select-comité om de vorderingen voor 't onteigenen van landerijen op den Graaff-Reinet-Middelburg-spoorweg aangesteld, en het rapport van dit comité werd gisteren in het hoogerhuis behandeld. Het rapport zegt dat er groote ongeregeldheden hebben plaats gehad, vooral met betrekking tot de vergoeding uitbetaald aan den heer MURRAY, wiens plek door den afdeelingsraad gewaardeerd was voor £3,200 en een der getuigen waardeerde ze voor £4,000. De heer W. E. MURRAY zond een vordering in van £5,000 — omdat de spoorlijn over een plaats ging waar men 20 jaar geleden plan had — een zeer los plan — een groote dam te bouwen. De regeering bood hem £2,500 aan, die dadelijk werd aangenomen! Het feit dat de heer MURRAY een statie op zijn plaats kreeg werd hoegenaamd niet in aanmerking genomen. Het comité zegt ook dat de uitbetaling bijzonder spoedig geschiedde, en uit de opgaaf der verschillende vorderingen, onlangs bij het hoogerhuis ingediend, blijkt het, dat uit 36 vorderingen, nog maar met die van den heer MURRAY betaald is, terwijl de som die zal worden uitbetaald nog in 12 gevallen moet worden bepaald. Het is zeer opmerkelijk dat die twaalf namen juist van Hollandsche Afrikaners zijn.

Het rapport verklaart verder: "het blijkt dat de heer PRICE, waarnemend algemeen bestuurder van spoorwegen, te veel gewicht hechtte aan de aanbevelingen van den onteigenings-commissaris, en het was te betreuren dat al de papieren, als in dit geval, niet voor den commissaris van publieke werken werden gelegd om door hem overwogen en beslist te worden. Wij wenschen den onteigenings-commissaris slechts gebrek aan oordeel, niet oneerlijkheid, toe te schrijven."

Ook hier moeten wij vragen: wie is deze onteigenings-commissaris? Het antwoord is de heer MURRAY, broeder van den heer W. E. MURRAY, hierboven genoemd. Men zal zich herinneren dat, in verband met de runderpest-kontrakten, de heeren CROSBIE en FINCHAM al de vette contracten kregen en dat die mijnheer CROSBIE een broeder was van den heer R. CROSBIE, L. W. V., lid der runderpest-commissie.

Maar wat leert deze geschiedenis ons verder? Dat de mensch nooit tevreden is. De spoorweg zal in 't vervolg over de plaatsen van deze vorderaars gaan, waardoor hun vastgoed veel in waarde zal rijzen en toch willen zij nog zooveel mogelijk uit 's lands kas hebben, zooals blijkt uit de hooge vorderingen die werden ingezonden. Dat het voorbeeld van den heer W. E. MURRAY daartoe aanleiding gaf, lijdt geen twijfel zooals het comité dan ook erkent in zijn rapport.

Het tweede punt is dat men voorzichtiger moest zijn in 't aanstellen van commissies en commissarissen die over 's lands geld het beheer krijgen. Het geld is nu weg, de heer MURRAY heeft zijn £2,500 en de commissaris van publieke werken wist er niets van.

Wat de aanbevelingen van het comité betreft gelooven wij dat het goed zou zijn, dat een commissie voor onteigening benoemd worde, bestaande uit twee zeer onafhankelijke mannen onder voorzitterschap van den magistraat van het distrikt, en dat een der rechters van het hooggerechtshof tot onpartijdig scheidsrechter gekozen worde." Maar wat de algemeene aanbeveling betreft, dat er een appèl moet zijn van de uitspraak der arbiters naar het hooggerechtshof, zou dit in de praktijk niet beantwoorden. De uitspraak van arbiters moet finaal zijn.

Geen wonder dat het parlement bang wordt een spoorweg te geven of een publiek werk te ondernemen als het gaat met de schadevergoeding als in het geval van dezen spoorweg.

ALLERLEI.

De direktie der Gecharterde.

Men zal zich herinneren dat de Gecharterde direkteuren in 't begin van 1896 kort na de ontploffing van het komplot tegen de Transvaal, verklaarden dat zij niets van den inval hadden geweten. Gedurende het onderzoek door het parlementaire comité in Londen is gebleken: dat de heeren direkteuren Rhodes, Beit, Maguire en de secretaris, dr. Harris, de uitvoerders van het komplot waren. Lord Gifford, een andere direkteur, verklaarde: "dat hij *vermoed* had dat de heer Rhodes den opstand te Johannesburg met geld ondersteunde!" Van waar dit vermoeden? Earl Grey, thans in Rhodesia, ook een direkteur, was ook meer of min in de samenzwering. Hier heeft men dus vijf direkteuren — de handelende direkteuren — want de president heeft erkend dat de direktie zich liet leiden door den heer Rhodes. Nu zijn er nog vier direkteuren: Farquhar en Cawston hebben verklaard dat zij niets van het komplot wisten, en de twee hertogen-direkteuren, de president Abercorn en Fife, naam-direkteuren werden, natuurlijk niet in 't geheim gelaten. De hertog van Fife heeft niet geschroomd, zijne verontwaardiging voor het comite uit te spreken dat hij door den heer Rhodes misleid werd. De hertog van Abercorn sloeg een armzalig figuur voor het comité. Dit is de beschrijving van een Londensche blad: "Hoe minder men zegt van het verhoor van den hertog van Abercorn hoe beter. De onschuldige president heeft geen hoofd voor datums en geen gehengen voor feiten. Hij schoof en kneep zijn oog-glas en raakte op de eenvoudigste vraag in de war. Misschien kon de heer Hawkesley (soliciteur der Gecharterde) dit verklaren of dat onthouden. En de heer Hawkesley draafde heen en weder, het rechte antwoord in het hertogsoor fluisterende, of wanneer de zaak te ingewikkeld werd, sprak hij het comité direkt toe. Sir Michael Hicks-Beach schudde van 't lachen en de prokureur-generaal glimlachte. De arme hertog werd met de uiterste zachtheid door den heer Labouchère behandeld. Een genadiger ondervragen was niet mogelijk. En toch, toen hij den hertog beleefdelijk vroeg hoe hij aan zijn 8,000 aandeelen kwam, hijgden de Q.C.'s aan den anderen kant van vrees, en protesteerden dat die vraag ongeoorloofd was. De kamer gelediged voor 40 minuten, en toen het publiek weder werd toegelaten, was het duidelijk dat de heer Labouchère het had verloren. Al dat gevraagd werd was of de hertog aandeelen gekocht of verkocht had in de laatste 6 maanden van 1895. Hij ontkende dit en daarbij werd de zaak gelaten. Toen de beurt van den hertog van Fife, den heer Cawston en de andere direkteuren kwam bleek het dat zij allen verkocht hadden, de heer Cawston had zeer veel verkocht, — doch op de gewone manier."

Dan gaat de beschrijver voort: "De getuigenis der direkteuren, die ondervraagd werden, komt hierop neder: 'alsjeblief, mijnheer, het spijt mij, mijnheer, doch ik wist er niets van, mijnheer. Ik draag er geen kennis van, mijnheer, geen vermoeden, van begin tot eind, mijnheer. Noch de heer Rhodes noch dr. Jameson nam ons in hun vertrouwen mijnheer; en wij zijn arme onschuldige direkteuren die hard behandeld werden door onze gerespekteerde leiders mijnheer'. Men dacht onwillekeurig aan de school en de voorzitter maakte een waardige meester uit. Die armzalige direkteuren! Zij dachten er voor geen oogenblik aan, dat zij behoorden geweten of vermoed te hebben, of dat vermoed hebbende, zooals zij deden na Rhodes komst in Engeland, zij gehandeld moesten hebben. Om door hun meester bedrogen te worden was slecht; doch dat hunne eigene direkteuren, Beit en Maquire, hen niets vertelden, dat hun eiger secretaris en de heer Rhodes onder hunne neuzen het komplot uitwerkten — welk eene actelige nachtmerrie van 'n geschiedenis!"

Het benieuwt ons wat het comité met dat akelig boeltje zal doen. Zijn deze de soort van mannen die een belangrijke maatschappij in Zuid-Afrika kunnen regeeren? Wat men ook met de Gecharterde maatschappij moge doen, het is te hopen dat de poppen uit de directie genomen zullen worden. Waarlijk de direktie was als leem in de hand van den pottebakker!

Vrijstaatsche burgerrecht.

De Vrijstaatsche volksraad heeft een besluit met 45 tegen 9 stemmen aangenomen, dat de voorgestelde grondwet-herziezing worde aangenomen met de volgende bepalingen: dat burgerrecht verkregen zal kunnen worden na 3 jaar: dat het niet noodig zal zijn het geboorteland af te zweren, doch dat elk kandidaat voor het stemrecht zijn burgerrechten in een vorigen staat zal afzweren, en dat de Transvaalsche burgers op denzelfden voet behandeld zullen worden als andere burgers: een burger die meer dan twee jaren lang buiten den staat woont verliest zijne burgerrechten. De grondwet eischt dat dit besluit aanstaande jaar weder met een meerderheid van ¾ zal worden aangenomen voor het kracht van wet zal hebben.

Het schijnt dat er eenig misverstand is ontstaan aangaande hetgeen wij vroeger over deze zaak hebben geschreven. Dat de Vrijstaatsche naturalisatiewet veranderd moest worden, hebben wij volmondig erkend, ook hebben wij gewezen op de Amerikaansche wet, die een verblijf van 5 jaar eischt, en het afleggen van een eed waarin de kandidaat zijn getrouwheid aan zijn geboorteland afzweert. Eene verandering in die richting achten wij zeer wenschelijk. Wat het afzweren van het geboorteland betreft, hebben wij gezegd dat het overtollig is. Lord Ripon in een dépêche aan de Transvaal over deze zaak in 1894, erkende dat men maar van éénen staat te gelijk burger kan zijn. Dit is dan ook zoo duidelijk dat het noodeloos is er meer over te zeggen. Lord Ripon gaf aan de hand dat de Transvaalsche eed toch veranderd zou worden, om de verandering van burgerschap niet zoo prominent op den voorgrond te stellen. Zij die beweren dat men een Britsche onderdaan kan zijn en tegelijkertijd burger van een onafhankelijke republiek, dwalen óf opzettelijk óf uit domheid. Men kan maar voor éene regeering vechten, men kan maar éénen heer dienen.

Wat wij echter ook gezegd hebben was, dat wij hoopten dat de Vrijstaat niet tot het uiterste zou gaan zooals de Transvaal, en met het genomen besluit voor zich zal niemand den Vrijstaat daarvan met recht kunnen beschuldigen.

Chamberlain wilde uitdraaien.

In 't begin van Januari, 1896, verkreeg de ed. heer J. H. Hofmeyr van den heer Chamberlain de belofte dat een grondig onderzoek zou worden ingesteld naar het komplot. In Februari had de heer Rhodes een onderhoud met den heer Chamberlain. Op den 7den Februari rapporteerde hij dit onderhoud aan de direktie der maatschappij, volgens de getuigenis voor het comité gegeven, en zei dat de heer Chamberlain had toegestemd dat slechts de militaire macht der maatschappij zou worden weggenomen, en dat het niet noodig was een Britsche resident in Rhodesia aan te stellen. "Met betrekking tot 't voorgestelde onderzoek, drong de heer Rhodes aan dat er geen noodzakelijkheid voor was, temeer met het oog op de komende terechtstelling van dr. Jameson en zijne officieren. *De heer Chamberlain zei dat hij de noodzakelijkheid niet inzag*, doch het huis der gemeenten kon er op aandringen, in welk geval hij niet zou objecteeren."

Het is een ieder thans duidelijk waarom de heer Chamberlain de noodzakelijkheid van een onderzoek niet kon inzien! En toen hij gedrongen werd een onderzoek voor te stellen, zorgde hij goed dat hij de maatschappij zoo veel mogelijk verdedigde. De heer Chamberlain was weder in den getuigenis-stoel en verklaarde dat het zeer moeilijk voor hem en dr. Harris was na twee jaar zich te herinneren wat tusschen hen besproken werd; doch hij ontkende dat dr. Harris wenken had uitgeworpen omtrent het gebruik der troepen te Pitsani voor den opstand te Johannesburg. Daar de heer Chamberlain erkend heeft dat zijn geheugen op dit punt niet sterk is, moeten wij het aannemen. Het is echter nu heel duidelijk waar dr. Jameson er aan kwam om zijne officieren te vertellen dat de imperiale autoriteiten met den inval tevreden waren.

Wat zit er achter?

Het parlementaire comité te Londen heeft den heer Hawkesly gevraagd de telegrammen tusschen dr. Harris en den heer Rhodes in 1895 gewisseld op te geven. Hij weigerde zulks te doen zonder de toestemming van den heer Rhodes. De heer Rhodes wilde zijne toestemming niet geven. Toen was er sprake dat het comité de heeren Rhodes en Hawkesly dadelijk aan het huis der gemeenten zou rapporteeren, doch de meerderheid van het comité besloot zulks niet dadelijk, maar in hun eerste rapport te doen. Waarom niet dadelijk? Eerst te rapporteeren en dan getuigenis in te winnen, schijnt een geheel nieuwe manier van onderzoek!

GEMENGD NIEUWS.

DE PARLEMENTAIRE SESSIE zal waarschijnlijk op 18 dezer gesloten worden.

GEÄNTE VRUCHTBOOMEN zijn te bekomen bij den heer A. D. Roux, Modderfontein, Kuilsrivier.

EEN TAK van de bank van Afrika zal voorheerst te Mochudi en later te Francis Town, Tati, worden opgericht.

DE ED. HEER R. P. BOTHA is gisterenavond naar huis vertrokken. Hij komt waarschijnlijk later met zijn huisgezin in Kaapstad wonen.

SPECIALE SCHIKKINGEN zijn door het departement van post- en telegraafdienst voor Maandag e.k. gemaakt die men in deze uitgave zal vinden.

EEN WIJN TENTOONSTELLING, onder toezicht van den tuinbouwraad, zal te Stellenbosch worden gehouden, op Vrijdag, 25 dezer. — Zie advertentie.

ONZE LEZERS verwijzen wij naar een lijst van Hollandsche boeken die te verkrijgen zijn bij de heeren J. C. Juta en Co., boekhandelaars, Kaapstad.

EEN KENNISGEVING namens het spoorweg-departement in zake den vrachtprijs voor ingevoerde graansoorten, enz. op de koloniale spoorwegen verschijnt in dit nummer.

TOELAGE TOT DE BRITSCHE VLOOT.—De heer J. P. du Plessis heeft ons verzocht bekend te stellen, dat hij in zijn speech over de Innes-motie gezegd heeft dat hij niet er tegen was £15,000 per jaar aan de Britsche vloot te geven, en niet £30,000 zooals door ons vermeld.

EEN PUBLIEKE VERGADERING zal te Wellington worden gehouden op Vrijdag, 11 dezer, tot een t.o.v. de arbeidskwestie en het oprichten aldaar van een tak van den Afrikaner Bond te bespreken.

NOMINATIES VOOR DIREKTEUREN van de Malmesbury executeurs kamer en trust- en brandassurantie maatschappij, in plaats van de aftredenden moeten ten kantore van 't bestuur vóór Zaterdagmiddag, 12 dezer, worden ingediend.—Zie advertentie.

DE VERKOOPING van vastgoed in den boedel van wijlen den heer A. J. Louw op gisteren bracht £4,200 op. De heer G. W. Steytler, koloniale weeskamer, was de executeur, en de hamer werd gehanteerd door de heeren J. J. Hofmeyr en zoon.

SERGEANT VAN DE WETGEVENDE VERGADERING.—De heer Ensor, klerk der stukken en assistent snelschrijver, is de laatste kandidaat voor deze betrekking. Deze aspirant heeft alreeds tevoren tijdelijk als sergeant gediend en dit tot algemeene bevrediging. Zijn beleefdheid en hoffelijkheid zijn al de leden overbekend.—*Corresp.*

KENNISGEVING geschiedt namens den Kaapschen afdeelingsraad dat bij zijne excellentie den gouverneur aanzoek zal gedaan worden om de sluiting van zekere wegen loopende over de plaats van den heer Maclay, Tygerberg, en dat alle objecties daartegen binnen drie maanden ten kantore van genoemden raad moeten ingediend worden.

KENNISGEVING geschiedt namens den afdeelingsraad van Calvinia dat genoemde raad voornemens is bij de bevoegde authoriteiten aanzoek te doen om een verlegging van een zeker trekpad tusschen Jan Frederiks Kolk en Witkraal te doen publiceeren, tevens allen, die op zoodanige verlegging tegen mogen zijn, oproepende hunne objecties dienaangaande binnen drie maanden bij den secretaris in te dienen.

"ONS LAND" AAN DE PAARL.—De heer D. F. Marais Jz., is aangesteld als onze plaatselijke vertegenwoordiger aan de Paarl. Zijn kantoor is in de "African Banking Corporation" gebouwen en de namen van inteekenaren, bestellingen enz. zullen door hem ontvangen en opgezonden worden. Het doel is *Ons Land* meer aannemelijk te maken voor lezers en adverteerders in de Paarlsche afdeeling. Plaarselijk nieuws zal geregeld worden opgenomen.—*Zie advertentie.*

RAPPORT VAN DE PARLEMENTSZITTING.—Volgens aankondiging ontvangen wij nog inschrijvingen voor het boek dat wij aan 't eind der parlementszitting zullen uitgeven, bevattende de volledige rapporten van al de debatten in beide huizen van 't parlement gedurende deze sessie, alsmede de inleidings-artikelen, parlementaire verslagen, enz., gedurende de sessie verschenen. Aan 't eind zal een volledig bladwijzer worden gevoegd. Prijs: 5s.; per post 6s. Inschrijvingen te worden gezonden aan de uitgevers van *Ons Land*.

PROFESSOR KOCH, die hier voor de regeering de runderpest bestudeerde en er een middel tegen vond, en op last der Duitsche regeering naar Indië ging om daar de pestziekte te bestudeeren, schijnt daar zeer ongelukkig geweest te zijn. Volgens een te Calcutta uitgegeven blad is de Duitsche specialist, die in Bombaai de pest bestudeerde, zelf aan de ziekte aangetast; terwijl hij bezig was onderzoekingen te doen sneed hij zich in den vinger en raakte besmet. Daar echter meer dan een Duitsche specialist de ziekte bestudeeren, kan het zijn dat dr. Koch niet de in het Calcuttasche blad bedoelde geleerde is.

VELDBRAND. — Donderdagnamiddag werd een veldbrand aan den Groenepunt kant van Leeuwenkop nabij de batterij en kruit-magazijn bespeurd die zich alstoen reeds over een groote area had verspreid. Daar er een groote hoeveelheid kruit en andere ontplofbare stoffen in het magazijn gebergen was, werden dadelijk alle pogingen aangewend om het vuur te blusschen alvorens dat gebouw te kunnen bereiken. De soldaten aldaar gestationeerd deden in dit opzicht hun best, terwijl men intusschen de hulp der Kaapstadsche brandweer was gaan inroepen die ook spoedig opdaagde, met het gevolg dat het vuur binnen weinig tijds daarop ten onder werd gebracht.

KERK EN SCHOOL.

PREEKBEURTEN.

ZONDAG, 6 JUNI, 1897.

Groote Kerk.—'s Morgens (Hollandsch), dr. Kotze; Kinderdienst, 3 ure n.m., ds. N. G. Theunissen; 's avonds (Engelsch), ds W. de Villiers.

Zeepunt.—'s Morgens, ds. Steytler.

Papendorp.—'s Morgens en 's avonds, ds. De Beer.

Hanoverstraat Kapel.—'s Morgens en 's avonds, ds N. G. Theunissen, Standerton, Z. A. R.

Roggebaai.—'s Avonds, eerw. Knobel.

Nieuwe Kerk (tijdens de reparatien worden de diensten in de Wichtzaal gehouden).—'s Morgens, 9:30, en 's avonds, 6:30, ds. C. F. J. Muller.

N.B.—Collecte ten behoeve van de dagschool. Maandelijksche bidnur op Maandagavond, ten 7 ure, in de Wichtzaal.

Buitenkantstraatzaal, (Engelsche dienst.)—'s Morgens, 10.30, en 's avonds, 6.30, ds. D. Bosman.

Rondebosch.—'s Morgens en 's avonds, ds. Marchand.

St. Stephens.—'s Morgens, 9:30, en 's avonds, 6:30, ds. M. C. Botha.

Evang. Luth. Kerk, Strandstraat.—'s Morgens, 10 ure (Hollandsch), ds. Roux; en 's avonds, 6:30 uur (Engelsch), weleerw. L. Nuttall Zondagsschool 3 uur. Woensdagavond, 7:30, (Hollandsch).

Groenepunt. — Hollandsch, 9:45 v.m., Engelsch, 11:15 v.m., en 6:30 ure 's avonds, Engelsch, ds. L. Hugo.

Ebenezer Zendingkerk, Rozestraat.—'s Morgens, 9:30, en 's avonds, 6:30, eerw. Dreyer.

Wijnberg.—'s Morgens, 10 ure (Hollandsch), en 's avonds, 7 ure (Engelsch), ds. A. J. L. Hofmeyr, B.A.

Simonsstad. — 's Morgens (Hollandsch), en 's avonds (Engelsch), ds. Van Lingen.

Diamanten-jubileum giften.

De heer J. Alf. Ellis, een der secretarissen van het gedenkfonds ter eere van harer majesteits 60-jarige regeering, heeft de som van £700 van den heer en mej. R. C. Nelson ontvangen, om te worden gedistribueerd als volgt:—

Voor een speciaal onthaal op jubilé dag:—

St. Michaels weeshuis £5, Nazareth huis £5, Robbeneiland £20, Oude Somerset hospitaal £10, Nieuwe Somerset hospitaal £10	£50	0 0
Rondebosch Ned. Ger. kerk orgel	25	0 0
Kinder zending-huis, Langestraat	25	0 0
Dorcas huis	25	0 0
Het Tehuis, Durbanville	25	0 0
Dames weldadigheids genootschap	25	0 0
Arme blanken, Breestraat, ds. Marchand	25	0 0
Doofstommen- en blinden instituut, Worcester	50	0 0
Victoria verpleegsters-instituut	25	0 0
General Mission (Spencer Walton)	100	0 0
Miss Arthur's weeshuis	25	0 0
Dames Tehuis, Tuinplein	25	0 0
Jonge dames christelijk tehuis	25	0 0
Vrije apotheek	25	0 0
Joodsche philantropische genootschap	25	0 0
Huis van barmhartigheid, Leliebloem	25	0 0
Huis voor gevallenen, Zoutrivier	25	0 0
Bibliotheek, Goede hoop, Seminarie	25	0 0
Simonsstad, Ned. Ger. kerk, voor platform	10	0 0
Feest voor de kinderen	20	0 0
Victoria hospitaal, Wijnberg	20	0 0
Christ. Jongelings-vereeniging	25	0 0
Doofstommen-instituut, St. Mary's	15	0 0
Joodsche dames-vereeniging	15	0 0
Eerw. Sneer, ter vergrooting van het hospitaal te Woodstock, en voor een onthaal aan de kinderen	20	0 0
	£700	0 0

VOOR BESTE WAARDE in Kid handschoenen, kousen, en onderkleederen, probeer Morrison & Co., Pleinstraat.—Adv.

TELEGRAMMEN

OVERZEESCH.

LOFTUITINGEN.

LONDEN, 2 JUNI.—(*Reuter.*)—Een dépêche van sir Frederick Carrington is gepubliceerd in de *London Gazette* met lof gewagende van de diensten van den heer Duncan, landmeter-generaal van Rhodesia, in Matabeleland en Mashonaland, en van luitenant Turner, West Riding regiment in Mashonaland, gedurende den opstand.

De heer Chamberlain in een dépêche, gedateerd 30 April, aan sir Alfred Milner, bekrachtigt lord Rosmeads loftuitingen over de wijze waarop de veldtocht in Rhodesia werd voortgezet en maakt vooral melding van des heeren Rhodes werk in de Matoppos.

EEN FRANSCH SCHEMA.

LONDEN, 3 JUNI.—(*Reuter.*)—Frankrijk heeft een plan van zelfbestuur voor Creta voorgedragen, waarin begrepen is een vreemde gendarmerie en een gewaarborgde leening om de kosten te bestrijden. Rusland en Engeland keuren het schema goed.

Het Spaansche kabinet is afgetreden.

HENDERSON LOSGELATEN.

MIJN-INDUSTRIE.

LONDEN, 3 JUNI.—(*Reuter.*)—Het opperhoofd Samaryalwa heeft luitenant Henderson losgelaten en hem met geschenken beladen voor den gouverneur van de Goudkust.

Het wordt ontkend dat dr. Leyds te Parijs onderhandelt voor een geldleening.

Een pamphlet is in Parijs gepubliceerd waarin gezegd wordt dat de Transvaals

BOEREN

Noodig hebbende Ploegen of Boerderijgereedschap, behooren, alvorens die te koopen het groote voorraad van de heeren

R. M. ROSS & Co's

Ploegen en Gereedschap te inspekteeren.

De "Verity" Dubbele-voor Ploeg

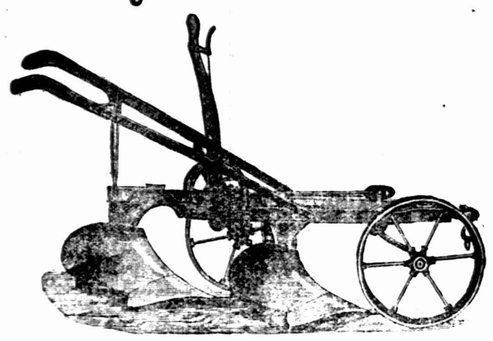

Bovengenoemde Ploeg is van Staal gemaakt ten gevolge waarvan hij Licht en Sterk is.

Kan verkregen worden met Stalen of Gegoten Scharen.

Ransomes, Howards, Zweedsche en Amerikaansche Ploegen.

Ransomes en Howards Eggen, Dam-Schrapers, Grond-Rollers.

De Massey Harris Cultivator

Met of zonder Zitje. Deze is de beste Cultivator nog gemaakt en geeft alle voldoening.

R. M. ROSS & CO.,

STRANDSTRAAT, KAAPSTAD.

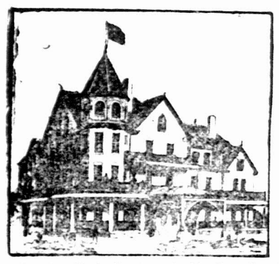

Het Claremont Genees- en Heelkundige Sanitarium.

DE eenige inrichting van dezen aard in Zuid Afrika. Is nu open voor Zieken en voor hen die rust en herstelling zoeken.

Gelegen op eene hoogte in de schoone Claremont Vallei, op korten afstand van het Newlands Station waar altijd huurkarren staan.

Het Sanitarium is eene inrichting waar al de Middelen, Methoden en Benoodigdheden *voor de behandeling der Zieken*, worden gebruikt die in Rationeele Heelkunde erkend worden. Het heeft ook accommadatie voor personen, die zich niet ziek beschouwen, maar die moe zijn en rust noodig hebben.

ALLE MOGELIJKE SOORTEN VAN BADEN, zooals *Stoombaden, Turkschebaden, Elektrischebaden, Electrische Uitstralende-Hitte Bad.* Dit Bad heeft zich bewezen de meest deeltreffende Arm van behandeling te zijn voor Rheumatiek, Rheumatieke jicht, Malaria enz. *De natuurlijke Warmte is onmiddelijk.* Bijzonder werk wordt van *Massage* gemaakt. Een moderne Gymnasium (met opgeleide Directeurs). Dieet ingericht naar de behoefte der patienten, Ruime Tafel, Uitstekende Rioolering, Flinke Kamers voor de behandeling der Zieken, geheel vrij van Besmetting, enz., enz.

Electrisch licht door het geheele gebouw, en een "lift" voor de veiligheid en het gemak van zwakke patienten.

De Inrichting vereenigt al de gemakken van een eerste klas Hotel, en alle middelen en de nieuwste uitvindingen voor de Behandeling en Genezing van Chronische Ziekten, die Speciale verzichten en Behandeling noodig hebben, die nergens anders te krijgen zijn. Een volledige staf Opgeleide Verplegers en Behandelaars, en een inwonende dokter en dames dokter.

Voor verdere bijzonderheden en prospectus adresseer

CLAREMONT GENEES- EN HEELKUNDIGE SANITARIUM, Claremont.

SPECIAAL GEPREPAREERD VOOR ZUID - AFRIKA.

Bemoedigd door de enorme verkoopingen, maken de Fabrikanten zich gereed om

250,000 BLIKKEN

TE VERSCHEPEN.

VERKRIJGBAAR BIJ :—

B. G. LENNON en Co.
HEYNES, MATHEW en Co.
J. D. CARTWRIGHT en Co.
B. LAWRENCE en Co,
STEPHAN McPHERSON en Co.
en bij andere Pakhuizen.

Zuid Afrikaansche Vertegenwoordiger :—

CHAS. W. HOLMES,
Timber Straat, Pietermaritzburg.

Nederlandsche Zuid-Afrikaansche

SPOORWEGMAATSCAHPPIJ.

Kortste en Goedkoopste Route voor Reizigers en Goederen van de Zee naar Johannesburg, Pretoria en andere plaatsen in de Transvaal.

Dagelijksche personendienst van Lourenco Marques (Delagobaai) in 24 uren naar Johannesburg en 21 uur naar Pretoria.

Tarief voor Reizigers naar Johannesburg £4 17s.—en £3 17s
" " " " Pretoria £4 5s. 6d.—en £3 4s

Dagelijksche personendienst van Durban (Natal) naar Johannesburg, Pretoria en andere plaatsen in de Transvaal en Oranje Vrijstaat.

ATKINSON & Co.,

(ONDEREINDE) ST. GEORGESSTRAAT.

Voor Mans, Jongelings, Knapen, en Kinder Kleederen door Kleermakers gemaakt.

Mans Navy Serge pakken, 25/ tot 60/-	Jongens Navy Serge pak. 18/9 tot 35/-
" Tweed pakken van 27/6 tot 57/6	" Zwarte Vienna pak. 19/6 tot 32/6
" Cycling pakken van 21/6 tot 50/-	" Tweed pakken 21/- tot 36/-
" Wollen pakken 42/-, 45/-, 50/-	" Wollen pakken 25/- tot 39/-
" Diagonal Ochtend Baatje en Onderbaatje, 21/-, 25/-, 35/-, 40/-	" Diagonal pakken 19/6 tot 35/-
" Zwarte Vienna pakken 27/6 tot 60/	" Cycling pakken 12/9 tot 19/6
	" Tennis pakken 12/6, 15/-, 18/6

Wij hebben een groot assortiment Knapen- en Jongens Kleederen, allen vertrouwbaar, gewaarborgd gekrompen en degelijk gemaakte kleederen.

WATERPROOFS Wij hebben met de fabrikanten schikkingen gemaakt om alle onze beste maaksels te waarborgen, en bieden volkomen te vertrouwen goederen tegen 25 percent lager dan eenig ander handelshuis.

WIJ HEBBEN OOK IN VOORRAAD

Long Cloth Hemden, Cycling Hemden, Tennis Hemden, Dress Hemden, Sweaters, Kleedkistjes, Kruisbanden en Lijfbanden, Travelling Rugs, Paraplus, Portmanteaus, Handdoeken, Gladstone Bags, Mufflers, Brief en Handzakken, Zijden Zakdoeken, Reizigers Monster Zakken, Stalen Koffers, Picnic Mandjes, Thee Mandjes.

ATKINSON & CO.,

ST. GEORGE'S STR. (ONDEREINDE).

KOLONIALE STEENHOUWERIJ.

De ondergeteekenden zijn bereid monumenten en grafsteenen in marmer en graniet te leveren en op te richten, graven met steenen muren of graniet in te sluiten te Maitland of op andere kerkhoven in de Kolonie of aan reizende Staten, tegen redelijke prijzen en met den meesten spoed.

IJzeren hekwerk geleverd volgens alle teekeningen. Opschriften gemaakt op de beste wijze, ingelegd met lood. Porceleinen kransen tegen de laagste prijzen.

Plannen en prijzen worden franco op aanzoek gezonden.

R. CANE en ZONEN, Hoek van Strand en Langstraat,

KAAPSTAD,

GRANIETWERKEN WIJNBERG. TELEGRAPHISCH ADRES: CANE KAAPSTAD.

Voor gebruik met Een of Twee Disselboomen, Extra Sterk voor Zuid Afrika.

SCHRIJF VOOR CATALOGUSSEN.

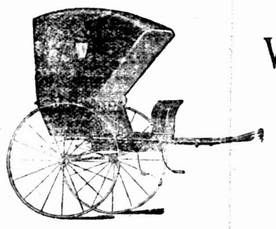

WHITE RYAN & CO.

DOKTER'S RIJTUIG.

14, 16, 18, BURGSTRAAT, KAAPSTAD

WESSELS & COMPAGNIE

26 Langestraat,

KAAPSTAD.

ALGEMEENE Agenten in Zuid-Afrika voor NESS en Co's beroemd niet-vergiftig Vloeibaar Schapendip. Toegekend Acht Gouden Medaljes en de Hoogste Tookenning op de Wereld's Tentoonstelling te Chicago, Noord Amerika, in 1893.

Schaapboeren behooren dit Dip eens te probeeren en zij zullen overtuigd worden dat het het uitstekendste is.

Het vermengt zich vrijelijk met koud water. Vraag er om bij uw plaatselijk Dip-Depôt. Getuigschriften van Zuid-Afrikaansche Boeren vrij op ontvangst van adres.

IJzeren Ketels om Buitendeurs met Hout of Kraalmest verwarmd te worden voor het maken van Kalk- en Zwaveldip, van 20 tot 60 gallons.

Eenige Agenten voor Kaapstad en Omstreken voor de beroemde Nixon Sproeipompen. Een tweede bezending nu verwacht.

Ook voor het beroemde Nixon Sproeimixtuur.

Eenige Agenten voor Kaapstad voor de Amerikaansche Vruchtendroogers, De Eenvoudigste en Beste.

Invoerders van Verbeterde Amerikaansche Kafsnijders en Persen.

Invoerders van Graven, Vorken, Schopgraven, Kruiwagens Pikken, Boschpikken, Pompen en Pijpen, Wijngaard Cultivators en Stalen enz., enz.

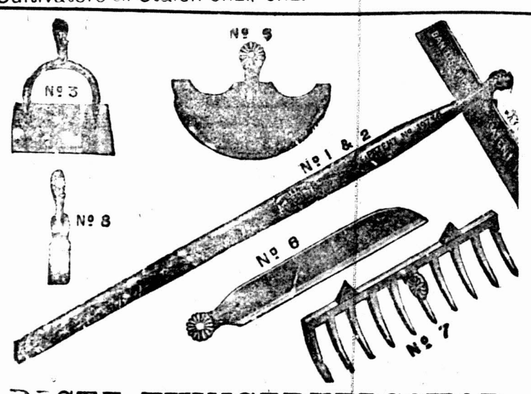

BESTE TUINGEREEDSCHAP,

Boerderijgereedschap, Richel-, Gooten- en Loch-Matirieel, Verw, Olie en Kwasten.

CARBOLINEUM, de groote Wolbewaarder.

TEGEN LAGE PRIJZEN BIJ

KOCH & DIXIE, Kaapstad.

D. ISAACS & CO.,

DE KAAPSTADSCHE LEVERANCIERS VAN MEUBELEN,

STELLEN NU TEN TOON HUN LAATSTE ZEGEPKRAAL

Het 'Jameson' Slaapkamer Set

(ONS EIGEN MAAKSEL),

IN GOED GEDROOGD SOLIED ESSCHENHOUT,

KOMPLEET,

£9 16s. £9 16s.

BEVATTENDE 3 ARTIKELEN ALS HIERONDER:

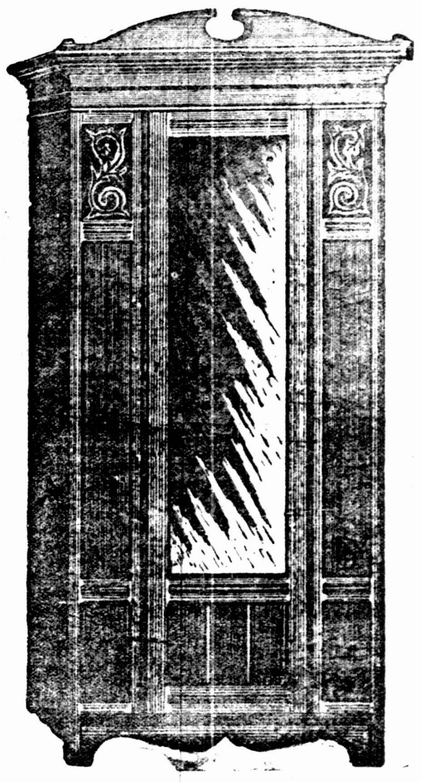

HANGKAST, 3 voet 4 Duim wijd en 6 Voet 9 Duim hoog, met Spiegelglas 48 Duim bij 14 Duim. **£5 5s.**

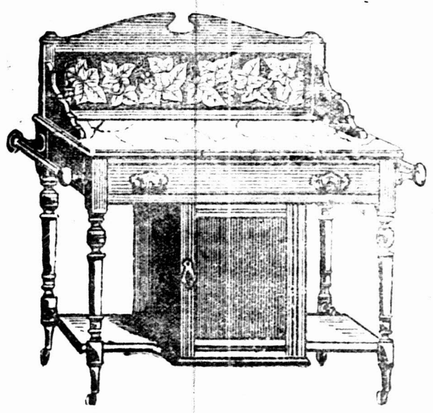

3 VOET MARMEREN TOP WASCHTAFEL met Tichel Rug, met Klein Kastje beneden, en een Kapstok aan elke Zijde. **£2 14s.**

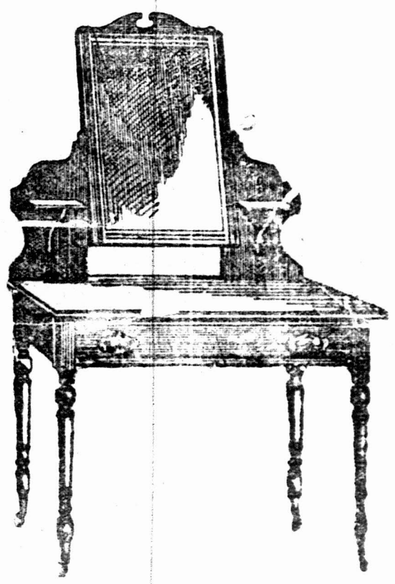

3 VOET KLEEDTAFEL voorzien van een Spiegelglas 18 duim bij 14 duim op patente wieletjes. **£2 7s.**

Bovengenoemde is aanmerkelijk beneden in prijs dan de inferieure ingevoerde artikelen en daar wij slechts hout gebruiken dat goed gedroogd is in de Kolonie zullen Koopers het voordeel hebben van onze waarborgd at de artikelen de hitte van het klimaat zullen staan.

D. ISAACS & CO

STOOM - KABINETFABRIEK.	UITSTALKAMERS.
BARRACK - STRAAT EN BOOM - STRAAT.	LANGMARKT-STRAAT EN PLEIN - STRAAT.

KAAPSTAD.

Het Genas Hen Allen

MIJNHEER,—Negen maanden geleden betuigde ik in een brief aan u van de geheele uitwerking van RHEUMATICURO, mijn geval. Ik bleef gebruiken de helft van 23 proefflessen van RHEUMATISCHE ASTHMA en RHEUMATIEK en zochte verlichting van vele beroemde geneeskundigen, en probeerde alles zonder baat te vinden en had in mijn geval geen geloof in menschelijke bekwaamheid verloren, tot dat ik RHEUMATICURO probeerde en in eens zijn mijn Neuralgia, Rheumatiek en pijnen in hoofd en aangezicht verdwenen en het nieuws is ver en wijd verspreid dat "oumeester VAN ROOY amper heellemaal gezond was van die wonderlijke Medicijn," en dit was werkelijk vet gevaal; elkeen die het probeerde beheet het aan.

De heer JACOB VAN ZIJL van Vlakfontein (3 uur van Steijnsburg), is genezen van een schijnbaar ongeneeslijk geval van Rheumatiek en Jicht. Nooit, zei zijn moeder, Mevr. VAN ZIJL aan mij, was er een erger geval van "Koorts Ziekte", zooals zij het noemen. De eerste dosis RHEUMATICURO deed de lijdende jonge man rustig slapen en medecijn werd voortdurend toegedient hoewel de buren en vrienden zeiden dat nij niet verwachten dat hij leven zou, *was zij twee-maal hier*, en getuigde van de geheeskracht van de RHEUMATICURO en PILLEN.

JONES RHEUMATCURO.

De oude heer VAN DER WELT, van Reddersburg, werd genezen door een bottel.

De heer A. COETZEE, Brandvlei, Middelburg, C. C. vond dadelijk verlichting. Mijn zoon JAN en zijn schoonvader, de heer J. A. SMIT, van wonderboom, Burgersdorp, werden ook genezen maar ik moet nu sluiten—Ik blijf uw dankbare vriend, J. C. van

Het groote Zuid-Afrikaansche geneesmiddel voor Jicht, Rheumtiek, Rheumatische Jicht Lende Jicht, Heup Jicht, Aangezichpijnen, enz., en heeft vele duizenden gevallen, veel erger dan bovengen noemdet genezen. Is verkrijgbaar van alle Apothekers en Winkeliers door ge heel Zuid-Afrika

---

VAN D. SPUY, IMMELMAN & CO.

Vandu Afslagers en Agenten

Tel. ad. Malmesbury en Paarl:
"UNITY."

ZUID-AFRIKAANSCHE KONINKLIJKE MAILDIENST

De "CASTLE MAIL" Maatschappij

DE Stoomboot dezer Lijn vertrekken van Kaapstad naar Londen om den anderen Woensdag, te 4 uur n.m., naar Madeira en Plymouth, te Sint Helena en Ascension aanleggende op de bepaalde tusschentijden.

" 26—NORHAM CASTLE, Kapt. HARRISON
Juni 9—DUNVEGAN CASTLE, Kapt. ROBINSON
" 23—ROSLIN CASTLE, Kapt. TRAVERS
Juli 7—HAWARDEN CASTLE, Kapt. KIDBY
" 21—TANTALLION CASTLE, Kapt. DUNCAN
Aug. 4—NORHAM CASTLE, Kapt. HARRISON
" 18—DUNOTTAR CASTLE, Kapt. HAY
Sept. 1—DUNVEGAN CASTLE, Kapt. ROBINSON

Extra Booten voor Engeland, via Las Palmas

DOUNE CASTLE, Kapt. HARRIS, omtrent 12 Mei
DUNOLLY CASTLE, Kapt. WALLACE, omtrent 13 Mei, via St. Helena en Ascension.
LISMORE CASTLE, Kapt. LESEUR, omtrent 26 Mei.
WARWICK CASTLE, Kapt. ——— omtrent 10 Juni, via St. Helena en Ascension.
AVONDALE CASTLE, Kapt. BROWN, omtrent 10 Juni.
GARTH CASTLE, Kapt. WARDEN, omtrent [illegible] Juni.
TINTAGEL CASTLE, Kapt. REDDALL, omtrent [illegible] Juli.
RAGLAN CASTLE, Kapt. BRYN, omtrent 8 Juli, via St. Helena en Ascension.
ARUNDEL CASTLE, Kapt. WINDER, omtrent 21 Juli.

Voor Vracht of Passage vervoege men zich bij de Agenten van de CASTLE MAILBOOT MAATSCHAPPIJ, (Beperkt)

UNION LIJN
KONINKLIJKE MAILDIENST

UNION STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ
BEPERKT.

DE Mailbooten der Maatschappij vertrekken van Kaapstad naar Londen via Madeira, om den anderen Woensdag, te 4 uur n.m., als onder aanleggende.

VOOR ENGELAND.

" 16—MEXICAN, Kapt. REYNOLDS
" 30—NORMAN (Twin Screw), Kapt. MOLO
Juli 14—TARTAR, Kapt. MORTON
" 28—MOOR, Kapt. GRIFFEN.
Aug. 11—SCOT (Twin Screw) Kapt. LARMER
" 25—MEXICAN, Kapt. REYNOLDS.
Sept. 8—NORMAN (Twin Screw), Kapt. MOLOSI.
" 22—TARTAR, Kapt. MORTON.

EXTRA BOOTEN VOOR ENGELAND.

GIAKA (Twin Screw), Kapt. ——— omtrent 17 Juni.
GUAL (Twin Screw), Kapt. SYLVESTER, omtrent Juli.
ATHENIAN, Kapt. CHOPE, omtrent [illegible]
GREEK (Twin Screw), Kapt. ARMSTRONG, omtrent 19 Juli.
GASCON (Twin Screw), Kapt. MARTIN, omtrent 12 Augustus.
GEULPH (Twin Screw), Kapt. TYSON, omtrent 28 Augustus.
GOTH (Twin Screw), Kapt. DRIVER, omtrent [illegible] September.
GAIKA (Twin Screw), Kapt. [illegible] September.

Een van de Maatschappij's groote Stoomboot zal SOUTHAMPTON verlaten voor HAMBURG, kort na de aankomst van deze Mailstoomboot.

RETOURKAARTJES naar ENGELAND gangbaar voor Zes Maanden, worden uitgereikt tegen een vermindering van 25 percent op den Dubbelen Passageprys.

RETOURKAARTJES naar HAVENS langs de KUST worden uitgereikt voor de terugreis binnen Drie Maanden per de Boten of the Castle Maatschappij Stoomboten.

Voor Vracht of Passage doe men aanzoek aan de Kantoren van de Union Stoomboot Maatschappij, Adderleystraat

Gedrukt en Uitgegeven door de Zuid-Afrikaansche Maatschappij Van de Sandt de Villiers en Co. (Beperkt), aan hun Kantoor hoek van Long en Bree Straat, Kaapstad

HET PARLEMENT.

WETGEVENDE RAAD.

DONDERDAG, 3 JUNI 1897.

De waarnemende president nam den stoel in om half drie namiddags.

KENNISGEVING VAN MOTIES.

De ed. heer Peacock gaf kennis te zullen voorstellen dat tot op verdere kennisgeving orders van den dag voorrang zullen hebben boven moties.

De ed. heer Neethling zal een voorstel doen omtrent een eenvormig tarief voor brieven, pakjes, enz. in de Kolonie, den Vrijstaat en de Zuid-Afrikaansche republiek.

De ed. heer Bailey zal vragen of de regeering van plan is de Indwelijn te verlengen naar een punt op de Natalsche lijn, zoo dicht mogelijk bij Johannesburg.

De ed. heer Herholdt stelde als onbestreden motie voor, om de overweging van het rapport van het comité over de ontteguing van grond langs den Graaff Reinet-Middelburg spoorweg tot de volgende vergadering uit te stellen.

BESPROEIINGSWERK.

De ed. heer Van Rhijn vroeg of de regeering van plan is iets te doen met betrekking tot de representaties door de heeren Van Wijk en andere bewoners van Ceres gemaakt aangaande het uitvoeren van besproeiingswerken aan de Spekrivier.

Dr. Te Water zei dat de kommissaris van plan was een onderzoek te laten doen naar die werken, als er een ambtenaar in de nabijheid mocht komen.

ZONDAGS-TREINEN.

De ed. heer De Villiers vroeg om welke reden de Zondag-pleiziertreinen naar Somerset West begonnen waren? Waarom men daar weer meê opnieuw begonnen zijn of opgehouden hebben te loopen?

De kolonale secretaris zei dat hij op het eerste punt kon antwoorden dat de kommissaris van publieke werken door vele menschen in de Kaapstad, klerken en dergelijke, was gevraagd om een trein op Zondag naar Somerset West te laten loopen om op Zondag een beetje versche lucht te kunnen inademen en de regeering had geen reden gezien om dit verzoek te weigeren. De bedoeling was om alleen in de zomermaanden den trein te laten loopen en daarom was die nu afgeschaft. Op het derde punt kon hij antwoorden dat er niet meer Zondagstreinen begonnen waren en dus ook niet afgeschaft.

SPEKRIVIER.

De ed. heer van Rhijn stelde voor dat kopiën van alle correspondentie tusschen de regeering en de heeren van Wijk en anderen, met betrekking tot de besproeiingswerken te Spekrivier, Ceres, ter tafel gelegd worden. De voorsteller zei dat door besproeiingswerken daar aan te leggen veel voordeel aan het land gedaan zou worden. Er zouden duizenden mudden graan gewonnen kunnen worden. Er was correspondentie gevoerd over het zenden van bandieten en de regeering had beloofd dat te zullen doen.

Dr. Te Water zei dat er geen objectie was om de papieren ter tafel te leggen, maar hetzelfde doel zou bereikt worden als de voorsteller naar zijn kantoor zou willen komen, dan kon hij die correspondentie ook die over de bandieten zien. Wat verder het verzoek van den heer Van Wijk betrof, een gouvernementsbeambte zou gaan om de plek te bezoeken en er over te rapporteeren, als hij in de nabuurschap kwam. De regeering was genegen besproeiingswerken te bevorderen, maar als er bandieten gezonden werden om te helpen moest men zeker zijn dat ze goed bewaakt werden.

Het voorstel werd aangenomen.

VERBETERING DER MIJNWETTEN.

De ed. heer Ross stelde voor dat, in geval er gedurende de tegenwoordige zitting van het parlement geen maatregel aangenomen wordt ter amendeering van de bestaande mijnwetten, is dit huis van gevoelen dat het raadzaam zal zijn een commissie door de regeering te doen aanstellen om een volledig onderzoek in te stellen gedurende het reces naar de werking dier wetten, zoodat een volledig rapport daarover voor het parlement gelegd kan worden bij de volgende zitting. Hij zei dat hij weer voor de aanstaande van het huis gebracht had, hoe de bestaande mijnwetten onbevredigend waren. Verleden jaar had de minister van landbouw beloofd dat er gedurende het reces een wetsontwerp zou gereed gemaakt worden. Die belofte was vervuld en een ontwerp was nu in het lagerhuis en een copie ervan had hij naar Kimberley gestuurd. Daar dacht men echter dat dat ontwerp de zaken nog meer in verwarring zou brengen. Er was een publieke vergadering gehouden, die aanbevolen had om het wetsontwerp terug te trekken en te handelen zooals in sprekers voorstel aanbevolen werd. Het leek niet of er deze zitting wetgeving zou zijn op mijngebied en daarom hoopte hij dat de regeering in het reces een commissie zou aanstellen om alles degelijk te onderzoeken. Prospekteerders moesten beter aangemoedigd worden en het land moest ontgonnen worden. Het land was vol minerale schatten en getuigenis daarvoor moest overal ingewonnen worden. Als die getuigenis voor de ministers was, was het tijd om een duidelijke wet, die alles inhield, op te stellen, om zoodoende een eind te maken aan al die bestaande wetten, die elkaar tegenspraken en een eindeloze verwarring veroorzaakten.

De ed. heer Wilmot secondeerde het voorstel. De ontwikkeling van den mineralen rijkdom van het land was allergewichtigst voor Zuid Afrika. Men had rijke diamant- en kopermijnen en er was bovenden nog veel te ontwikkelen. Nu had men verschillende wetten op mijnen en dat was verkeerd. Men moest een wet hebben en die zoo duidelijk dat ieder ze kon verstaan. Wel was er een wetsontwerp in het andere huis, maar men kon hier niet in een paar weken zooveel uitgebreide, ingewikkelde en belangrijke zaak afhandelen. Daarom was spreker voor het voorstel.

De Te Water zei dat door de regeering de noodzakelijkheid om iets te doen in de door de vorige sprekers genoemde richting erkend werd. Als de kommissaris van publieke werken niet in het andere huis opgehouden was, zou deze hier een volledige uitleg gegeven hebben van de plannen der regeering. Het was bepaald zeker dat de bestaande wetten zeer ingewikkeld waren en vele punten, maar omdat er een wetsontwerp ingediend was en dat reeds naar een select comité verwezen was (de ed. heer Ross: om uitgesteld te worden), zou het niet verstandig zijn het voorstel van den ed. heer aan te nemen alhoewel niet voor het rapport van het select comité ingediend was. Als het voorstel aangenomen werd zou de zaak de aandacht der regeering geslagen en als het andere huis van dezelfde gevoelens was, zou de regeering trachten het verzuimde uit te voeren. Het was jammer dat de voorsteller met gewacht had tot de zaak in het andere huis verder gevorderd was, dan zou hij beslister antwoord hebben kunnen geven.

De ed. heer Van Rhijn zou van harte het voorstel ondersteunen, omdat er veel in de Kolonie gedaan kan worden, en hij er voor was dat wetten zoo duidelijk mogelijk waren.

De ed. heer Ross zei dat de secretaris van landbouw dit meest geweest zijn om het plan der regeering uit een te zetten. De kolonale secretaris had gezegd dat hij hoever wat moest wachten. Daarom was hij bereid en dat drukte zeer sterk uit dat klaar en duidelijk was, uit om dat het zeer die commissie behoort aangestelld te worden als er dit jaar geen wetsontwerp doorkwam.

De ed. heer Neethling zei dat als hij zoo maar van stoek Zoo was er verleden jaar ook al weer een commissie op landverdediging geweest en, die had duizenden ponden gekost en een dik rapport uitgebracht en niemand had het zeker gezien. Geheel Zuid Afrika was echter vol mineralen, maar omdat er niets gedaan werd gingen plekken zooals Kuysna dood. Het geheele land was vol steenkool en toch kreeg men er zoo weinig. Dan wist men in de Transvaal beter om zijn rijkdom te gebruiken. En daarom was spreker er in dit geval voor een onderzoek te doen instellen. Men moest niet vergeten dat als onze spoorweg niet betaalde, we bankroet zouden zijn en dan zou ieder belast worden om de verliezen goed te maken. Thans kreeg men uit de mijnen niets (de ed. heer Wilmot: de diamantmijnen). Van de diamantmijnen had men geen voordeel en net maar onkosten, terwijl de bandieten daar ook al werkten. (De ed. heer Wilmot: Een accijns dan). Spreker zei dat dat edele lid altijd van accijns sprak, maar hoe zou het dien vriend aanstaan als er op hem een accijns gelegd werd; spreker bedoelde natuurlijk als er een inkomsten belasting geheven werd. Hij was voor de motie en was blij dat de koloniale secretaris, zelf een koloniaal man, hier was, omdat er voor de Kolonie, waarvoor niet genoeg gedaan werd, iets behoorde gedaan te worden ter ontwikkeling.

De ed. heer Lochner was het volkomen eens met de bedoeling van het voorstel, maar wilde dat deel er van geschrapt hebben dat van de aanstelling van een commissie sprak omdat hij wilde bezuinigen. De regeering zou dan een onderzoek moeten instellen en hij stelde een amendement in dien zin voor.

De ed. heer Van Rhijn verklaarde zich voor het amendement, omdat hij vreesde dat een commissie enorm veel geld zou kosten.

De ed. heer Herholdt zei dat hij ondervinding had van commissies en hij moest zeggen dat ze goed deden voor het land en heel wat nuttige informatie verspreidden. Als men naar wilde lezen wat ze uitbrachten, dan zou er veel gewonnen zijn. Spreker was lid van de arbeids-commissie en hij moest zeggen dat als de regeering notitie genomen had van wat ze gerapporteerd had, zou men al lang nuttige maatregels hebben kunnen aannemen. Hij was er tegen dat sommige leden op commmissies zaten, de rapporten teekenden en dan lijnrecht er tegen in gingen. Daarom waren velen tegen commissies. Er was gezegd dat deskundigen het land moesten ingezonden worden om den mineralen rijkdom te onderzoeken. Maar zijn vrienden geloofden niet in deskundigen, zelfs niet in spoorweg-ingenieurs of veeartsen. Spreker zelf had veel voordeel gehad en kennis opgedaan uit rapporten van commissies en als de leden maar die rapporten wilden onderzoeken en bestudeeren, zou men niet zoo haastig zijn om te zeggen dat commissies niets waard waren. Als er in dit geval een commissie aangesteld werd, zou er een bruikbare wet kunnen opgesteld worden.

De ed heer Wienand zei dat de vorige spreker ondervinding had van commissies, deze was zelf voorzitter van een geweest en was daarom wel verplicht ze te verdedigen. Zij wonnen goede getuigenis in, maar hoevelen lazen de rapporten?

De ed. heer Herholdt: zooveel te meer schande voor hen.

De ed. heer Wienand: Ja, dat is maar menschelijk. Natuurlijk als men het rapport van de arbeids-kommissie gelezen had, zou men veel informatie gekregen hebben en niet een maatregel, gegrond op de aanbevelingen der commissie, hier uitgeworpen hebben. De onderwijskommissie had wat goeds gedaan.

De ed. heer Wilmot: En de commissie op naturellen-wetten?

De ed. heer Wienand: Daar weet ik niet van. Ik denk dat alle Britsche onderdanen onder een wet behooren te zijn.

De president zei dat de kwestie liep over mijnwetten en niet over kafferwetten.

De ed. heer Wienand erkende dat hij wat afdwaalde van het onderwerp. Hij zou de motie niet tegenstaan.

De ed. heer van Eeden was moe van de commissies. Al wat hij er ooit van gezien had, was geldmorserij. Net zij stemden voor commissies, die er lid van zouden worden of er graag op wilden zitten. De laatste commissie was die over runderpest en wat had ze voor goed gedaan? Hoegenaamd niets.

De ed. heer Bellingan zei dat de vorige spreker zich zeer sterk tegen commissies verklaard had. Maar daar was de Glen Grey wet, die het gevolg was van een commissie en dat was genoeg voor spreker om commissies niet als nutteloos te beschouwen.

Het amendement van den ed. heer Lochner werd ter stemming gebracht en de agerende president zei dat het verworpen was, waarop een verdeeling gevraagd werd met het gevolg dat 10 er voor en 10 er tegen waren.

Voor: De ed. heeren Dolley, Van Eeden, Van den Heever, Van Rhijn, Lochner, Faure, Hugo, Keyter, Mulder en De Villiers.

Tegen: De ed. heeren Bellingan, Wilmot, Hassforther, Ross, Herholdt, Neethling, Bradfield, Wienand, Bailey en sir Henry Stockenstrom. De president gaf zijn beslissende stem tegen het amendement.

Het voorstel werd daarop aangenomen.

WETSONTWERP VOOR EEN TOELAGE VOOR DE SIMONSSTADSCHE PUBLIEKE SCHOOL.

Bovengenoemd wetsontwerp werd van het lagerhuis gezonden en op voorstel van de ed. heer Ross verwezen naar een select comité, bestaande uit de ed. heeren Neethling, Herholdt en den voorsteller.

BELASTING OP KOLONIALE TABAK.

De ed. heer Wienand stelde voor: (1) dat de regeering zich wende tot de regeering der Zuid-Afrikaansche Republiek ten einde de belasting, gelegd op koloniale tabak in de genoemde republiek ingevoerd, afgenomen te krijgen; (2) dat de bestaande belasting op koloniale tabak zeer schadelijk is voor een groot aantal personen in deze Kolonie, die aan de tabak industrie verbonden zijn. Ieder wist dat de tabaksbouw een groote nijverheid in de Kolonie was gewonden en niet slechts tot een enkel distrikt beperkt was. Nu waren de invoerrechten in de Transvaal 2s. 6d. per pond; dat was zoo hoog dat men er door uitgesloten werd van de markt, en daarom wilde hij dat men de regeering der Transvaal in vriedschappelijken geest daarover zou aanspreken.

De ed. heer van den Heever secondeerde het voorstel.

De ed. heer Keyter wilde niets tegen de Transvaalsche regeering zeggen, maar die belasting was onbillijk en men moest probeeren die verlaagd te krijgen. Het was niet noodig veel erover te spreken, daar in het andere huis de zaak degelijk besproken was.

De ed. heer Mulder zou de motie ondersteunen, maar wilde er aan herinneren dat de Kolonie eerst een belasting op Transvaalsche tabak gelegd had, toen dat land nog arm was. Er was toen een deputatie hier gekomen om vrijhandel te krijgen, maar de regeering had geweigerd zulks te doen. Toen echter de Transvaal rijk werd nam men ze af en de Transvaal behield de hooge belasting.

Sir H. Stockenstrom zag niet in waarom de voorsteller het woord "onbillijk" had uitgelaten. De Transvaalsche regeering had in de zaak zich onbillijk gedragen en hoewel men hier niet moest wraak zoeken te nemen, moest men er op aandringen dat de Transvaalsche regeering een betoren staat van zaken aanbracht en men behoefde daarbij niet zoo beschroomd te zijn. De Kolonie nam een al te verzoenende houding aan tegenover de republiek.

De ed. heer Van den Heever zei dat men niet alleen moest probeeren de belasting van de tabak te krijgen, maar ook van alle andere produkten, en men kon daartoe een commissie zenden om er over te spreken. Hij moest echter zeggen dat de Transvaal niet van onbillijkheid kon beschuldigd worden, want men was hier begonnen.

De ed. heer van Eeden zei, dat er geen belasting op tabak moest zijn. Hier werd zulke goede tabak al geproduceerd, dat het met de Transvaalsche kon wedijveren en die industrie moest aangemoedigd worden.

Den ed. heer Neethling speet het dat er alleen van tabak gesproken werd, want ook op andere produkten werd een belasting geheven en dat was een grieve voor koloniale boeren, die weggenomen moest worden. Als men kon overeenkomen wederzijdsch de produkten vrij in te voeren, zou er veel gewonnen zijn voor een nauweren vriendschapsband. Hij stelde als amendement voor in te voegen: "en alle andere koloniale produkten".

De ed. heer Van Rhijn wilde er nog ingevoegd hebben "op vriendschappelijke wijze", maar hij trok dit later terug.

De ed. heer Bailey wilde dat koloniale voertuigen ook in zouden zijn.

De ed. heer Wienand wilde de motie gaarne behouden zooals ze stond. De belasting op andere produkten was niet zoo buitensporig als op tabak. De ed. heer Neethling kon dus op een anderen dag met een voorstel komen, waarin zijne denkbeelden uitgedrukt waren.

De ed. heer Lochner was er ook voor om alle produkten vrij te hebben. Het was lastig om voortdurend met allerlei voorstellen te komen. Men moest nu maar alles in eens er in sluiten.

De ed. heer Herholdt betwijfelde het of het voorstel het gewenschte doel zou bereiken. En het amendement verbeterde het niet. Daar de Transvaalsche regeering gewillig was hen te gemoet te komen, moest men de regeering opdragen te zien of er niet een gemakkelijker manier was om de zaken te behandelen.

De ed. sir H. Stockenstrom dacht dat het voorstel zooals het stond moest blijven.

De ed. heer Wilmot dacht ook zoo. Dit was een voorstel over een bepaald onderwerp en men kon, als men wilde, andere produkten in een bijzonder voorstel insluiten.

Het amendement, ter stemming gebracht, werd verworpen verklaard, waarop de ed. heer Neethling een divisie vroeg. De uitslag was 9 voor en 9 tegen.

Voor: de ed. heeren Neethling, Van den Heever, Van Rhijn, Lochner, Van Eeden, Hassforther, Dolley, Mulder en Bailey.

Tegen: de ed. heeren Peacock, Bellingan, Wilmot, Herholdt, Faure, Wienand, Keyter en Hugo.

De president gaf zijn beslissende stem tegen.

Het oorspronkelijke voorstel, ter stemming gebracht, werd aangenomen verklaard.

De ed. heer Neethling vroeg een verdeeling, waarvan de uitslag was dat 17 voor het voorstel stemden en 1 er tegen.

WETSONTWERP OP PUBLIEKE GEZONDHEID.

Dit wetsontwerp werd van het lagerhuis overgestuurd. De koloniale secretaris wilde de tweede lezing hebben op de volgende vergadering, maar daar de ed. heer Van Rhijn objecteerde, werd de tweede lezing op Dinsdag gesteld.

BASUTOLAND.

De ed. heer Van den Heever stelde voor:—"Dit huis is van opinie dat de tijd is gekomen dat deze Kolonie outslagen zal worden van eenige bijdrage van de kosten van bestuur van Basutoland, en dringt derhalve bij de regeering aan op de noodzakelijkheid van de zaak weer voor de aandacht der rijksregeering te brengen gedurende het reces, zoodat voor de volgende zitting een bepaald antwoord kan verkregen worden. De voorsteller zei dat het niet noodig zou zijn veel er over te zeggen. Hij had voor laatste jaar ook al zoo 'n voorstel ingediend. Hij had altijd gedacht dat de verstandhouding was dat als de Basutos betalen konden, de Kolonie van den last ontslagen zou worden. De premier was nu naar Engeland vertrokken en van dat bezoek kon profijt getrokken worden over deze zaak. De Basutos waren een rijke natie en het was nu tijd dat de Kolonie vrij raakte van de betaling.

De ed. heer Neethling secondeerde het voorstel.

De koloniale secretaris wist niet of het de moeite waard was het huis er over op te houden. Een der opdrachten aan den premier was juist dat hij met de rijksregeering over de zaak zou onderhandelen ten einde ontslagen te raken van de bijdrage.

De ed. heer Lochner dacht dat onder die omstandigheden het voorstel teruggetrokken kon worden.

De ed. heer Hassforther was ook van die opinie.

De ed. heer Van Rhijn zei dat juist om het ministerie te steunen, de motie moest blijven en aangenomen worden.

De ed. heer Wilmot achtte het voorstel zeer goed en daarom behoefde het niet teruggetrokken te worden.

De ed. heer Wienand zag ook niet in waarom men de zaak zou terugtrekken. Integendeel juist omdat de premier er over zou onderhandelen, moest men in Engeland weten dat het volk achter hem stond in de zaak.

De ed. heer Van den Heever verklaarde met zijn voorstel net de handen der regeering te willen steunen.

Het voorstel werd daarop aangenomen.

REGULATIES VAN DEN CIVIELEN DIENST.

De ed. heer Dolley stelde voor dat de regulaties van den civielen dienst met betrekking tot het deelnemen van ambtenaren in publieke discussies, hetzij door in nieuwsbladen te schrijven, of op publieke vergaderingen te spreken of deel te nemen in verkiezingen van leden voor het parlement, afdeelingsraad of municipaliteiten, toegepast zullen worden op ambtenaren van den wetgevenden raad. De edele heer zei dat hij hoopte dat men niet zou denken dat hij met dit voorstel reflectie maakte op eenig ambtenaar van den raad.

De ed. heer Ross: Waarom hebt ge het dan ingediend?

De ed. heer Dolley: Wacht 'n beetje. U was een der leden, die mij aangeraden hebben het voor te stellen.

De ed. ed. heer Ross: Dat ontken ik ten sterkste.

De ed. heer Dolley zei dat hij besloot dit voorstel te doen, toen twee oude politici voor het ambt van "usher of the black rod" applicatie maakten, want hij dacht als een van deze gekozen werd, voor wie politiek een tweede natuur geworden was, was het noodig de regulaties toe te passen. Beide kandidaten hadden voor de keuze van een "black rod" het voorstel goedgekeurd. Ook de president had 't voorstel gezien en het beginsel goed geacht en deze had aan de hand gegeven het in den tegenwoordigen vorm in te dienen.

De ed. heer Faure secondeerde.

De ed. heer Wienand zei dat hoe meer hij over het voorstel dacht, hoe onaannemelijker het hem voorkwam. Veertig jaar lang was het niet noodig geoordeeld zulk een bepaling te hebben, en de ambtenaren van het huis hadden nooit het in hen gestelde vertrouwen geschokt. Het leek hem of dit voorstel een slag in 't aangezicht van twee personen was. Vertrouwde men die dan niet? Hij dacht dat er door het aannemen er van onrecht gepleegd werd.

De ed. heer Van Rhijn verwonderde zich dat zoo 'n verstandig man als de ed. heer Dolley met zoo 'n voorstel voor den dag kwam. Dit was 'n motie van censuur op iemand. De president was niet hier en wat zou die er van kunnen denken als het aangenomen werd.

De ageerende president zei dat de president geen ambtenaar was van den raad in den volen zin des woords. Hij was een lid van den raad.

De ed. heer Van Rhijn zei dat nog nooit zoo iets voorgesteld was en het leek dat het nu geschiedde omdat een Afrikaner tot "black rod" benoemd was.

De ed. heer Lochner vroeg ook waarom nu juist dat voorstel gedaan was, nu er 'n Afrikaner aangesteld was. Een Afrikaner zou zich net zoo goed weten te gedragen en geen kwaad stoken of disloyaliteit aan de vlag betoonen. Bij de Afrikaners zat daarvoor de loyaliteit te diep. Hij hoopte dat het voorstel zou teruggetrokken worden, opdat men daar niet zou zitten met onvriendelijk gevoel tegen elkander.

De ed. heer Neethling kon niet inzien dat een Afrikaner tegen de motie kon stemmen. Als iemand een dienaar der kroon was, moest hij die dienen, en het zou niet mooi lijken als een "usher of the black rod" het land rondging om stemmen te werven of op politieke vergaderingen te spreken. Hij dacht dat de motie noodig was vooral met het oog op den heer, die benoemd was tot "black rod." Die heer was 15 jaar lang gewoon geweest het land rond te gaan om de menschen te zeggen hoe ze moesten stemmen. Nog in deze zitting was hij naar Beaufort West geweest en had zich daar met de electie bemoeid. Hij zelf was niet gekozen en misschien was dat goed; want nu kon hij nog vrij zijn opinie uitspreken, maar hij moest zeggen, dat een meerderheid der leden hem beloofd had voor hem te zullen stemmen en dat was voor het geweten van sommige leden. Als hij verkozen zou geworden zijn, zou hij geen bezwaar in het voorstel gehad hebben.

De ed. heer Van Rhijn zei dat hij niet een van hen was die beloofd hadden voor den ed. heer Neethling te stemmen.

De ed. heer Herholdt zei dat het een ongeschreven wet des raads was, dat de ambtenaren geen deel zouden nemen aan politieke zaken en hij wist dat zijn edele collega, die tot "black rod" benoemd was, zich niet den blaam van het land op den hals zou halen en het zou hem zeer verwonderen als de "usher" voor electiedoeleinden het land zou doorgaan. Het voorstel bedoelde den "usher" te beschermen, zoodat hij niet door verschillende politieke partijen rondgetrokken kon worden. Hij had beloofd voor het voorstel te zullen stemmen en zou die belofte vervullen.

De ed. heer Wilmot zei dat het voorstel door den president goedgekeurd was en behoorde aangenomen te worden. Als het niet aangenomen werd zou het de ambtenaren van den raad in een moeilijke positie plaatsen.

De ed. heer Van Eeden dacht dat het een struikelblok was voor de Hollandsche leden. In den tijd dat hij in den raad was had hij nog nooit gezien dat eenig ambtenaar zich bemoeid had met politiek, en als dit besluit aangenomen werd zou hij niet meer den klerk of iemand anders kunnen raadplegen over wat hij in 't Engelsch niet verstond.

De ed. heer de Villiers zei dat er jaren verloopen waren, dat er nooit zoo'n bepaling geweest was. Wie had dan iets gedaan dat de motie noodig maakte? Vooral na wat hij gehoord had, dat het om een persoonlijke reden werd voorgesteld, zou hij tegen de motie zijn.

De ed. heer J. Faure zei dat de "usher" geen lid van het huis was. Het voorstel was niet gemaakt omdat twee leden van het huis kandidaten waren.

De ed. heer van den Heever zei dat er gesproken werd om de zaak te verdedigen, maar Judas werd herkend al kwam hij met een kus. Zoodra de twee leden kandidaten waren, was de motie op 't papier. De klerk zou bij aanname van het voorstel ook geen recht hebben hem in politieke zaken te raden of te schrijven. Wat zeide de man, die niet verkozen was? Dat het net voor één geval was. Was dat recht, iemand, die nog niet zijn ambt aanvaard had, zoo te behandelen? Wat moest de nieuw gekozen klerk er ook wel van denken? Buiten het huis zouden deze zaken weerklinken en het gevoel der Afrikaners werd bij den dag meer getart om de verwijdering al grooter te maken. De motie was net gericht tegen iemand die men vreesde en omdat hij een Afrikaner was. Hij stelde als amendement voor het laatste deel te schrappen. (Verscheidene leden: dan is er geen zin meer in het voorstel.)

De ed. heer Hugo zei dat alle civiele ambtenaren onder zekere regels stonden, dat ze niet deel mochten nemen aan politieke discussies of schrijven in kranten over politieke zaken. Wel, dit wilde men hier ook toepassen, maar daardoor werd geen ambtenaar belet de leden in den raad van hulp te zijn.

De ed. heer Dolley zei dat niets verder van zijn gedachte was dan om de Afrikaner leden, die hij respekteerde, daardoor te beleedigen, zooals gezegd was door een lid, die met Judas buitengewoon intiem bekend scheen te zijn. De bedoeling van het voorstel was om den "usher" te beschermen.

De ageerende president zei dat hij het amendement van den ed. heer van den Heever niet kon ter stemming brengen; het was heel eenvoudig een tegenstem.

De ed. heer Keyter stelde de voorgaande kwestie voor, hetgeen aangenomen verklaard werd. Het huis verdeelde daarop met het gevolg dat 11 tegen en 8 er voor waren.

Voor: de ed. heeren Herholdt, de Villiers, van den Heever, van Rhijn, Lochner, Hassforther, van Eeden en Keyter.

Tegen: de ed. heeren Faure, Peacock, Bellingan, Wilmot, Dolley, Ross, Neethling, Bailey, Bradfield, Strockenstrom en Hugo.

Het oorspronkelijke voorstel werd daarop aangenomen verklaard, waarop een divisie gevraagd wérd, waarbij 7 zich tegen en 12 voor het voorstel verklaarden.

Voor: de ed. heeren Ross, Herholdt, Neethling, Dolley, Wilmot, Bellingan, Peacock, Faure, Bradfield, Bailey, Stockenstrom en Hugo.

Tegen: de ed. heeren Van Eeden, Hassforther, De Villiers, Van den Heever, Van Rhijn, Lochner en Keyter.

Het voorstel was dus aangenomen.

BECHUANALAND NATURELLENKORPS.

De ed. heer Hassforther stelde voor de overweging van het rapport van het select comité op het Bechuanaland naturellenkorps, hetgeen aangenomen werd.

DE BEGROOTING.

Het huis ging in comité op het toorigenings-wetsontwerp.

Op post 19, Nieuw Somerset-hospitaal £10,826, zei

De ed. heer Wilmot dat er zooveel verschil was in hulp aan verschillende deelen des lands. In Kaapstad b.v. werd niets voor het Nieuw Somerset hospitaal bijgedragen, maar in andere deelen des lands ging het op het £ voor-£ stelsel.

Dr. Te Water zei dat hij er tot nog toe niet in geslaagd was de menschen van Kaapstad te brengen tot het bestuur van het hospitaal. Ze zouden nu echter £5000 geven voor een nieuwen vleugel en hij had de helft der kosten beloofd voor een nieuw hospitaal voor besmettelijke ziekten.

De ed. heer De Villiers vroeg waarom er zoo 'n verschil was tusschen salarissen van predikanten in de hospitalen?

De Koloniale secretaris zei dat de betalingen waren al naar de diensten die verricht werden.

De ed. heer Van den Heever zei dat hij zag dat in een hospitaal een Engelsch predikant £60 kreeg en een Hollandsche £30. Kreeg de laatste minder omdat hij menschen bezocht die geen Engelsch kenden? Kon dat niet veranderd worden?

De ed. heer Dolley objecteerde tegen zulke aanmerkingen.

De ed. heer Bellingan zei dat hij zich de oogen uit het hoofd geschaamd had over het gedrag van sommige leden op Dinsdag en Woensdag bij de behandeling der begrooting. Hij hoopte dat men een eind zou maken aan die dingen.

De ed. heer Van den Heever zei dat hij net in 't algemeen sprak, zonder de minste nevensbedoeling.

De ed. heer Dolley zei dat spreker geïnsinueerd had.

De post werd aangenomen.

Op post 21, Robbeneiland ziekenhuis £16,502, legde

Dr. Te Water uit dat eenig patient van Robbeneiland verwijderd kon worden, die zulks wilde, mits hij de regeering bewijs gaf dat de opgestelde regulaties zouden opgevolgd worden.

De ed. heer De Villiers achtte deze uitlegging bevredigend.

De ed. heer Van Rhijn vroeg waarom de post voor vleesch met £1,000 verhoogd was.

Dr. Te Water zei dat men een verhooging van prijs van vleesch verwachtte.

De ed. heer Ross vroeg wie het vleeschkontrakt nu had.

Dr. Te Water zei: Combrinck, maar er zouden spoedig nieuwe tenders gevraagd worden.

De post werd aangenomen.

Op post 26, distriktsgeneesheeren £10,200, vroeg

De ed. heer Neethling waarom er zoo'n verschil was in salarissen, sommigen kregen £300 en £400, anderen £75 of £100.

Dr. Te Water zei dat hing af van de onstandigheden in het distrikt.

De ed. heer Hassforther wilde dat de distriktsdokter van Vrijburg hooger salaris zou krijgen.

De ed. heer Dolley vroeg waarom die van Van Rhijnsdorp £150 en die van Vrijburg £75 kreeg.

Dr. Te Water zei dat de dokter op eerstgenoemde plek graag zou ruilen met Vrijburg.

De post werd aangenomen.

Op post 27, medische hospitalen en armen, £103,218, stelde

De ed. heer Van Rhijn voor de post £2,653 voor salarissen en toelagen en £2,400 voor uitgaven aan het tronk-hospitaal over te laten staan.

Het comité verdeelde over het voorstel, 9 waren er voor en 10 er tegen.

Voor: de edele heeren Peacock, Van Rhijn, Neethling, Herholdt, Ross, Van den Heever, Van Eeden, De Villiers en Lochner.

Tegen: de ed. heeren Faure, Wilmot, Dolley, Hassforther, Bradfield, Bailey, Mulder, Keyter, Hugo en Wienand.

De ed. heer Van Rhijn wilde voorstellen om de posten nu te schrappen.

De ed. heer Ross stelde voor als amendement dat de voorzitter voortgang rapporteerde en verlof vrage om weder te zitten.

Het amendement werd aangenomen.

Om 5.53 verdaagde het huis tot Vrijdag.

VRIJDAG, 4 JUNI, 1897.

De ageerende president nam den voorzitterstoel in om half drie n.m.

PETITIES.

De ed. heer Dolley diende een petitie in van Potgieter en 252 anderen omtrent een spoorweg voor Alexandria. De ed. heer Neethling had een petitie van De Villiers en 80 anderen uit Groot Drakenstein om den spoorweg naar Caledon over Groot Drakenstein te maken.

KENNISGEVING VAN MOTIES.

De ed. heer De Villiers zal een voorstel doen over Zondagstreinen, daar het antwoord op een vraag daaromtrent niet bevredigend is.

De ed. heer Van Rhijn zal een voorstel doen om aan de noodlijdenden in Namakwaland hulp te verleenen.

De ed. heer Neethling zal een voorstel indienen om de invoerrechten op koloniale produkten, door de Transvaal geheven, afgenomen te krijgen.

De ed. heer Herholdt zal voorstellen dat het rapport van den ingenieur op de besproeiingswerken in het district Aberdeen en de correspondentie daarover op de tafel gelegd zal worden.

RAPPORTEN.

De ed. heer Ross diende het rapport in van het select-comité op het wetsontwerp voor de toelage voor de Simonsstadsche publieke school.

Dit werd gelezen en de tweede lezing van het wetsontwerp bepaald op Woensdag.

SPOORWEG DOOR TRANSKEI.

De ed. heer Bailey vroeg of de regeering voornemens is de Indwe-spoorweg-lijn te verlengen naar een punt op de Natalsche lijn dichtbij het naaste is bij Johannesburg zoodat er een tweede spoorweglijn moge zijn naar dit belangrijke middelpunt van handel.

Dr. Te Water zei dat de regeering van plan was een opmeting in bijzonderheden te maken. Er was nog niet beslist of de lijn zou zijn een verlenging van de Indwe-lijn of van een ander punt.

VOORRANG.

De ed. heer Peacock stelde voor, dat van af heden en tot verdere kennisgeving, de orde van den dag voorkeur hebbe over voorstellen.

De ed. heer J. Faure secondeerde.

De ed. heer Van Rhijn vroeg wat er van de voorstellen en vragen der leden zou worden als alle regeeringswerk de voorkeur had. Het was genoeg als de regeering drie dagen per week had. Er was nog nooit zoo'n voorstel voor het huis geweest. Hij stelde als amendement voor Dinsdag en Donderdag voor de leden uit te houden.

De ed. heer Lochner was ook tegen het voorstel. Het regeeringswerk was zoo veel dat men geen tijd kreeg het door te zien.

De ed. heer Mulder zei dat er een nieuwe geest in het huis heerschte. Of het al verkeerd of goed was, het werk der regeering moes er doorgejaagd worden. Dit was nooit gebeurd dat de raad zoo aan banden gelegd werd als thans en men wilde de zaken door het huis forceeren om leden, die niet volgelingen van een donker licht waren, geen kans te geven zich te laten hooren. Als men dat wilde dan moest men maar liever voorstellen alle werk op een dag te doen zonder dat het gelezen werd. Allen waren niet zoo helder van verstand als anderen en deze wilden de wetten doorzien. Er was zooveel jaren reeds het werk gedaan zonder zulk een motie, dus kon het nu ook, en er was nog tijd genoeg voor het eind der zitting.

De ed. heer De Villiers hoopte dat het amendement zou teruggetrokken worden, daar het voorstel redelijk was.

Dr. Te Water dacht dat de motie den wensch van het huis bevatte. Men zou door het aan te nemen, meer tijd hebben om volgens den wensch met meer aandacht de begrooting na te gaan. Maandag zou er geen zitting zijn, dus waren er vier zittingen de volgende week, en vijf in de daarop volgende, en misschien was er dan nog één week. Dat was min genoeg of het huis mocht avondzittingen willen houden.

De ed. heer Wienand was voor het voorstel. Wetsontwerpen gingen voor moties en vragen van leden en het zou spijtig en niet in het belang van het land zijn zoo de wetsontwerpen overgelaten werden ter wille der moties.

De ed. heer Neethling was verwonderd dat de regeering een gewoon lid gevraagd had om dit voorstel te doen. Waarom had de regeering niet rechtuit gehandeld en de motie op papier gezet? Hij wilde voorstellen alle dagen de regeering den voorrang te geven behalve op Maandag en Vrijdag.

Sir James Sivewright zei dat de bedoeling was de begrooting eerst te behandelen en dan kon men weer de oude orde volgen.

De ed. heer J. Faure zei men kon maar op den ouden voet doorgaan en dus om twee uur beginnen.

De ed. heer Herholdt zou het amendement steunen om te voorkomen dat er gezegd werd dat hier alles door het huis gedreven werd. Het amendement zou het werk niet tegenhouden.

De ed. heer Van Rhijn zei dat alle bills op het eind der zitting kwamen. Men kon geen tijd krijgen ze na te gaan en dat kon niet zoo aangaan. Het amendement om aan regeeringswerk den voorrang te geven behalve op Maandag en Vrijdag werd verworpen.

Dat om op alle dagen behalve Dinsdag en Donderdag aan regeeringswerk den voorrang te geven werd ook verworpen verklaard. Een divisie werd gevraagd en de uitslag was dat 10 er voor en 11 er tegen waren.

Voor: De ed. heeren Herholdt, Bellingan, Wilmot, Van den Heever, De Villiers, Van Rhijn, Van Eeden, Lochner, Hassforther en Stockenstrom.

Tegen: De ed. heeren Hugo, Keyter, Mulder, Bailey, Bradfield, Peacock, Wienand, Ross, Dolley, Neethling en Faure.

Het oorspronkelijk voorstel werd verworpen verklaard. Een divisie werd gevraagd met den uitslag dat 10 er voor en 11 er tegen waren.

Voor: De ed. heeren Wienand, Stockenstrom, Hugo, Dolley, Faure, Peacock, Keyter Mulder, Bailey en Bradfield.

Tegen: De ed. heeren Neethling, Lochner, Van Rhijn, Van Eeden, Herholdt, De Villiers, Bellingan, Wilmot, Van den Heever

getrokken moest worden en de boeren aan zichzelven gelaten. Als de pest nabij hen kwam zouden de boeren inenten en men zou spoedig niet meer hooren van de pest. De boeren zullen haar behandelen als longziekte.

De heer A. S. Du Plessis meende dat het niet noodig was de discussie voort te zetten. Allen keurden de vorige politiek meer of min af, en al wat nu nog gedaan kon worden was om het rondtrekken van beesten te stoppen. Hij verwonderde zich dat de pest nog niet te Steynsburg uitgebroken was, want daar werden in den laatsten tijd vele veiling's gehouden van beesten opgekocht in de nabijheid van de besmette area. Dit kon niet verhinderd worden. Wat de regeering kon doen was om draad- en palen vervoer vrij te maken. [De heer Faure: Dit was reeds vrij.] In de *Volksstem* van 29 ultimo zag hij een brief van de Fransche experten dat hun middel nog niet bekend gesteld was, en daarom had men nog niets meer van hen gehoord door de Transvaalsche regeering.

De heer Merriman zei dat er reeds stormen waren over deze zaak maar de secretaris voor landbouw stoorde zich aan niets. Zes weken geleden had men de zaak warm besproken maar er was nog niets gedaan. Er was nog niet meer informatie voor het huis dan toen. Hij zou een wenk willen geven, maar wat zou het baten? Als men het deed dan werd men uitgescholden. Hij moest dit zeggen omdat minister moest leden niet vooruitgeschopt worden, zooals de heer Faure moest worden. Hij meende dat men meer informatie moest hebben omtrent de proefneming der Fransche experten. Waarom niet een der veeartsen naar de Transvaal gezonden om zaken te onderzoeken. Hij wilde op een bepaalde grieve wijzen. Waarom werden op honderden mijlen van de pest beesten geïnoculeerd. Al de beesten van een zijner kiezers, zekere heer Van Zijl, werden gedood terwijl de pest ruim 100 mijlen ver van hem af was. De civiele commissaris had compensatie aanbevolen maar tot nog toe was geen compensatie gegeven.

De heer Krige wilde tot niets meer praktisch komen en hij zou een voorstel doen. De spreker zei dat hij dat niet kon doen daar de heer Du Toit juist zijn voorstel van verdaging had ingetrokken.

DELGINSPONDS.

De amendementen op deze bill werden door het huis behandeld en de bill voor de derde maal gelezen, en gepasseerd.

PUBLIEKE GEZONDHEIDSBILL.

Sir James Sivewright stelde de derde lezing voor. Derde lezing door en de bill gepasseerd.

KAFFER RESERVES.

Sir James Sivewright stelde voor dat het huis in comité zou gaan op de bill op de Bechuanaland naturellen reserves.

De heer Hutton objecteerde. Hij meende dat al de grond der naturellen onder de wet verbeurd verklaard zou worden. Hoe zou toch niet recht wezen dat grond te verbeuren van personen die nooit geen kwaad tegen de regeering gedaan hadden. De bill was te onbepaald, en ging te ver door de regeering te veel macht te geven. Men zou den natuurlijken hunnigeheel staan ontnemen (sir Thomas rebellen). Hij wist niet wat de Rijksregeering van de zaak zou zeggen. Zoover hij kon verstaan hadden zij niets tegen confiscatie van den grond der rebellen, maar dat zei nog niet dat zij tevreden zou wezen als het land van loyalen hun ontnomen werd. Hij hoopte dat men de arme onschuldige kaffers niet samen met de schuldigen zou straffen. Als men van runderpest ontslagen wilde raken, en van andere plagen, dan moest men rechtvaardig handelen.

Sir James Sivewright zei dat de belofte reeds gegeven was, dat de goed'e van kaffers die beweren loyaal te zijn niet verbeurd verklaard zou worden. Hij kon dit slechts herhalen.

De heer Sonnenberg was het eens met sir James. Hij dacht dat er maar zeer weinigen waren die loyaal gebleven waren. Men was zorgvuldig te werk gegaan.

Het huis ging toen in comité.

De heer Schreiner stelde voor in de clausule één in te voegen dat de proclamatie onder de wet slechts betrekking zou hebben tot dan grond van naturellen werkelijk in opstand tegen de regeering. Aangenomen.

De bill werd zonder verdere amendementen gerapporteerd en het huis hervatte.

ONTBINDING VAN HET HOOGERHUIS.

Het huis ging in comité op deze bill.

De heer Innes wilde de bill meer algemeen hebben. Hij kon niet verstaan waarom het hoogerhuis niet alleen ontbonden kon worden zonder de wetgevende vergadering. Hij wilde de twee huizen op denzelfden voet gesteld hebben, daar de leden door dezelfde kiezers gekozen werden.

Sir James zei dat als men dit amendement voegde ze niet door het hoogerhuis zou gaan.

De heer Innes zou zijn amendement niet stellen doch hoopte dat de verandering gemaakt zou worden.

De bill werd zonder amendementen gerapporteerd en het huis hervatte, en de derde lezing werd aangenomen.

PONDOLAND-WETTEN

Het huis ging in comité op deze bill.

Voor de spreker den stoel verliet vroeg de heer Innes of de bill zou volloden aan de Kaapsche, en zoo niet of het niet wenschelijk was den titel van de bill te veranderen.

Sir Thomas dacht het niet noodig, maar als noodig was had hij er niets tegen. De uitdrukking van den geheime raad waardoor de bill werkzaam werd, zou, meende hij, voldoende moest gekomen worden.

Sir Rhodes zei dat men de wet ook op Pondoland moest toepassing zou moeten maken. Hij stoot in comité, het een instructie zijnde de wet op de Transkei uitgebreid te maken.

Hij was van dien geest geamendeerd.

Sir Rhodes stelde een amendement voor om de gouverneur de macht gevende om per proclamatie de arrestatie van een oproerig opgeschrift te gelasten.

De heer Innes zei dat men eerst de menschen van de Transkei raadplegen in de Transkei. Het was een groote macht om aan den gouverneur te geven om per proclamatie voor dat gebied wetten te maken. Hij dacht dat men voortgang moest uitstellen.

De heer Rhodes zei dat het wenschelijk was de macht aan de regeering te geven zoodat zij wettelijk kon handelen. Hij vreesde onlusten als Pondoland kwam, dan moest men zich voorbereiden.

De heer Lawrence was voor verdaging van het huis.

De heer Hay dacht dat de wet niet veel zou doen. Men moest een groote politiemacht er op na houden om de kaffers te betengelen. Hij was ook voor uitstel van de zaak.

Het voorstel om voortgang te rapporteeren werd verworpen verklaard.

De heer Hay vroeg een divisie, maar trok later terug.

De heer Douglass had een verder amendement.

Dr. Smartt stelde weder voor voortgang te rapporteeren.

Sir James zei de regeering had geen objectie. Voorstel aangenomen, en verlof gekregen om weder te zitten.

SPOORWEGVERLIEZEN.

Sir James stelde de tweede lezing voor van de bill op vergoeding van spoorwegverliezen. Hij zei dat er nog groote gedeelten van de spoorwegen waren die niet ingesloten waren, hoewel de regeering haar best deed om ombeming aan te moedigen. De boeren lieten hun vee op de spoorwegen loopen en zij werden doodgetrapt. Sons werd buitensporige vergoeding geëischt en het doel van deze bill was de vergoeding te regelen.

De tweede lezing ging daarna door.

BESPROEIINGS-WETTEN

Sir James stelde voor de tweede lezing en zei dat deze bill het gevolg was van een aanbeveling van het select-comité, dat het vorige jaar de zaak onderzocht had. Het doel is om geld op gemakkelijke voorwaarden aan boeren en anderen te geven.

Aangenomen.

RUNDERPEST-COMITES.

De heer Faure stelde voor de tweede lezing van de bill op de macht van runderpest-comités.

De heer van der Walt zei dat met het oog op de omzetting van politiek, wilde hij zien dat die politiek in de wet ingelijfd zou worden in comité. Men raakte dieper en dieper verward in al de bills.

De tweede lezing ging door.

VERLATEN LANDERIJEN.

De heer Faure bracht het tweede rapport van het comité over verlaten landerijen ter tafel.

VERKOOPING VAN KROONLANDEN.

De heer Faure stelde voor de tweede lezing van deze bill, waarvan het doel was om een technische verandering te maken in een bill, in de vorige sessie gepasseerd.

De heer Merriman meende dat de wet van 1895 niet genoeg in praktijk werd gebracht. Verkoop van gouvernements-land op veilingen was nog te algemeen. Wat men hebben wilde was dat het land zou komen in handen van personen die permanent er op wilden wonen. Speculatie in grond moest tegengegaan worden en de boeren zooveel mogelijk worden aangemoedigd.

De heer Faure zei dat de heer Merriman nooit tevreden was. De wet van 1895 werd zooveel mogelijk gebruikt, b.v. in Barly West! In Bechuanaland moest men den grond per veiling verkoopen omdat de spoorweg ook er een aandeel in den grond had. Hij wilde dat jonge boeren op den grond zouden gaan wonen.

De tweede lezing werd aangenomen.

VERMINDERING VAN ERFPACHT.

De heer Faure stelde de tweede lezing voor van deze bill. De leden wisten dat er een kolonie van blanken in Tembuland waren die, zooals in andere gevallen, kroonland gekocht hadden tegen te hooge prijzen, en niet in staat waren de erfpacht te betalen. De menschen waren niet lui. Zij betaalden een hooger erfpacht, en de grond was niet zoo goed als men gedacht had, en de menschen gingen bankroet. Het distrikt was de armste in de Kaapkolonie. Als de erfpacht verminderd werd zou zij nog in gunstige vergelijking staan met de Kolonie. Ook uit distrikten in de Kolonie waren gevallen waar eenige vermindering noodig was. Die menschen zouden nu een kans krijgen.

Op een vraag van den heer Douglass legde de heer Faure het rapport van de commissie ter tafel en zei dat de vermindering zou geschieden op een billijke basis.

De heer Wege zei dat het hem scheen of de wet alleen bedoeld was voor Elliott. (De heer Faure zei neen). Voortgaande zei de heer Wege dat de wet van toepassing gemaakt moest worden op kroonlanden onder al de verschillende wetten gekocht. Hij zou in comité zulk een amendement inbrengen.

De heer Sonnenberg zei dat er plaatsen in Bechuanaland zijn die zulk een hooge erfpacht moesten betalen dat de boeren de plaatsen niet konden bewerken. De pacht werd vastgesteld door den landsraad van jaren geleden. Hij hoopte dat het in comité duidelijk zou worden dat de bill ook betrekking had op Bechuanaland.

De heer Weeber zeitdat men nu £25 moest deponeeren indien men om verlichting van erfpacht wilde vragen. De arme boeren kunnen dit niet doen te meer daar zij de kans staan geene verlichting te krijgen. Hij hoopte dat deze som in comité of weggenomen of veel verminderd zou worden.

De heer Immelman was verblijd dat er zulk een wet ingediend was. Door droogte en andere tegenspoeden waren vele boeren niet in staat de hooge erfpacht te betalen. Hij wist van personen die voor een klein drooge plaats £30 per jaar moesten betalen. Hij hoopte de zaak zou door een commissie onderzocht worden.

De heer Frost wilde meer speciaal de aandacht er bij bepalen dat het een instructie aan de commissie moest zijn om te zien een gelijke vermindering te krijgen. Hij wist van plaatsen van gelijke waarde waar de vermindering in een geval minder was dan in het ander. Hij dacht ook dat al de akten waaronder grond gekocht werd onder deze wet gebracht moesten worden.

De heer Theron zei dat men nu de gevolgen zag van den verkoop van gronden; de wet van 1895 moest meer in werking gebracht worden. De grond werd te hoog opgejaagd en dan kwam de tweede of derde kooper naar het huis om verlichting te vragen. Hij nam het den leden niet kwalijk dat zij naar het huis kwamen, maar daardoor verminderde men de bron van inkomen van het land, het vaste inkomen van het land, dat reeds met £20,000 per jaar was verminderd. De raden kon men niet vertrouwen. Hij zou niet tegen de bill stemmen, doch de minister moest voorzichtig handelen. Men zou het land nooit tevreden stellen, en het eenige plan was om de occupatie wet van 1895 altijd toe te passen.

De heer Merriman zei dat hij niet tevreden was met de administratie door den heer Faure. Hij dacht de bill had een gevaarlijk beginsel, zij was een algemeene maatregel. Het was gemakkelijk om geld weg te geven die niet aan den geven behoorde. De eerste kooper verkoopt de plaats met winst aan een ander kooper, die niet de lasten tegemoet kon komen en dan kwam de regeering hem van zijne lasten verlossen. Het zou beter zijn den grond te laten occupeeren dan hem tegen hooge prijzen te verkoopen.

Op een aanmerking van den heer Merriman zei de heer Faure dat een commissie de zaak had onderzocht.

De heer Merriman: Niet over de geheele Kolonie. Hij was tegen de bill, omdat zij een algemeene maatregel was. Hij las uit het rapport der commissie voor om aan te toonen wat de oorzaak was dat de boeren niet de erfpacht kon betalen. Hij had er niet tegen de wet in Tembuland toe te passen. Maar men moest niet vergeten dat er een spoorweg door dat land zou worden gebouwd en dat er dan veel ruimte zou zijn voor speculatie

De heer Merriman was nog aan het woord toen het huis verdaagde om 6 uur.

VRIJDAG, 4 JUNI.

Het huis hervatte om 2 uur.

PETITIES.

Petities werden ingediend door den heer Sonnenberg, uit Maroguen, om compensatie voor doodgeschoten vee, en een door den heer Robertson, om pensioen voor een vroegeren postmeester te Mosselbaai.

KENNISGEVINGEN.

De heer Du Toit gaf kennis van een amendement op een motie van den heer Van der Walt voor Dinsdag, met betrekking tot de dijadheining en politie cordon langs de Oranjerivier en het verder inenten van beesten tegen de runderpest en dat de regeering zich geheel zal onttrekken.

Sir James Sivewright gaf kennis dat hij Dinsdag zal voorstellen dat het huis overga tot het kiezen van een sergeant-at-arms.

RUNDERPESTGENEESMIDDEL.

De heer Douglass stelde voor om den secretaris voor landbouw te vragen of zijne aandacht gevestigd is geworden op een rapport in de *Midland News* van het beweerd succes van inenting tegen runderpest door drs. Danysz en Bordet met smetstof van gezouten vee, en of de regeering in briefwisseling zal treden met de regeering van de Zuid-Afrikaansche republiek met het oog om deze Kolonie vertegenwoordigd te hebben bij de proefnemingen die gevoerd zullen worden door eene commissie aangesteld door de Zuid-Afrikaansche republiek.

De heer Faure zei dat zijn aandacht bij de zaak bepaald was en hij was van meet af aan in correspondentie met de Transvaalsche regeering en de Transvaalsche regeering had beloofd de informatie mede te deelen zoodra de proefnemingen voltooid waren. Hij had ook aan dr. Turner last gegeven naar de Transvaal te gaan en onderzoek te doen (hoor, hoor).

PENSIOENEN-BILL.

Sir James stelde de eerste lezing van deze amendement-bill voor.

De bill werd voor de eerste maal gelezen.

PORT ELIZABETH.

De heer Pearson stelde de tweede lezing van de Port Elizabeth municipale-bill voor. Aangenomen.

KAAPSTAD.

De heer Fuller stelde de tweede lezing van de Kaapsche municipale bill voor. Aangenomen.

BECHUANALAND NATURELLEN-RESERVES.

Sir James Sivewright stelde eenige woordelijke veranderingen in de bill voor.

De heer Merriman objecteerde daar de zin der bill veranderd zou worden door die wijzigingen.

De heer Thompson zei dat Galishwe privaat eigendom had in de Phokwani locatie. Zou dat ook onder de wet vallen.

Sir James antwoordde bevestigend.

De spreker zei dat sir James kennis moest gegeven hebben van de wijzigingen.

Sir James trok zijn motie voor de derde lezing terug en gaf kennis van de amendementen.

RUNDERPEST-COMITES.

Het huis ging in comité op de bill op de macht van runderpest-comités.

Op clausule I vroeg de heer A. S. du Plessis of de politie-cordons reeds verwijderd waren.

De heer Faure antwoordde bevestigend.

De clausule werd aangenomen.

De overige clausules werden gepasseerd tot 5.

Hierop zei de heer Tamplin dat de kaffers gedipt werden om hen te ontsmetten als zij uit besmette areas komen, en de blanken gingen door met ontsmetting van schoenen en kleeding. Het dippen der kaffers was nadeelig voor hun gezondheid. Hij dacht dit niet recht.

De clausule werd aangenomen.

Op een vraag van dr. Berry zei de heer Faure dat als een parlementslid aangesteld werd als lid van een runderpest-comité kon hij die positie bekleeden. Hij wist echter niet hoe het zou wezen als de parlementaire kwalificatie bill doorging.

De heer Schreiner stelde een amendement voor om parlementsleden recht te geven lid van runderpest-commissies te zijn.

De heer J. C. Molteno vroeg of het niet wat vroeg was om nu reeds zich met deze zaak te bemoeien.

De heer Schreiner zei de wet was dat een parlementslid niet posities van winst onder de regeering konden bekleeden.

De heer Venter vroeg of reiskosten van leden betaald zouden worden.

De heer Schreiner zei dat de wet geen duidelijke bepaling maakte omtrent de betaling.

De heer Weeber meende dat zij (de leden van de commissies) op gelijken voet zijn met afdeelingsraadsleden.

De heer Faure zei dat het een toets zou zijn van de vaderlandsliefde der leden. Dengenen die op het dorp wonen zou geen vergoeding toegestaan worden.

De heer Van Zijl zei dat men het werk zal moeten doen in verband met de runderpest en daarom moesten die welke binnen de municipaliteit wonen ook betaald worden.

De heer Tamplin was bang voor het amendement Schreiner, dat hij onnoodig achtte.

De heer Venter zei het was mooi van den heer Faure om van vaderlandsliefde te spreken, maar waarom moesten zij alleen vaderlandsliefde hebben zonder betaling, die binnen de municipaliteit wonen.

De heer Schreiner stelde voor in te voegen betaling te geven waar de leden der commissie ook wonen.

Dr. Smartt was tegen dit amendement, daar de menschenvoor niet moesten werken.

De heer Schreiner zei dat het noodig was het geld te trekken.

De heer Rautenbach toonde aan dat de dokters ook niet voor niet werkten.

De heer Venter zei als men de beste menschen hebben wilde moest men betalen.

De heer Van der Vijver was nog nooit op een commissie en zou ook niet willen wezen. Dr. Smartt had zoo veel gepleit voor vaderlandsliefde, maar hij had al het geld getrokken dat hem toekwam als lid van de brandziekte commissie. Waarom had hij niet alleen reiskosten gevraagd? Hij dacht dat men betaling moest geven aan de leden der commissie.

De heer Faure was er ook voor de leden te betalen, want men zou niet menschen kunnen krijgen zonder betaling.

Dr. Smartt zei dat leden van afdeelingsraden op het hoofdorp wonende geen betaling krijgen. De leden van de runderpest-commissies moesten op denzelfden voet gephaatst worden.

De heer Krige was het eens met dr. Smartt.

De heer J. P. du Plessis zei dat een lid van den afdeelingsraad maar 12 vergaderingen in een jaar bijwoonde, terwijl een lid van de commissie 100 malen in een maand mag geroepen worden de vergaderingen bij te wonen. Mannen die bekwaam zijn, maar geen veeboeren, mogen aangesteld worden en zouden niet het werk willen doen zonder betaling.

De heer Smith vreesde dat men onnoodig geld zou betalen. Als men goed werk wilde hebben moest men zeer weinig betaling geven.

Verdeeling op amendement Schreiner:—

Voor (41): De heeren Abrahamson, Brabant, Crosbie, Dempers, De Villiers, D. C. de Waal, P. de Waal, D. H. de Wet, P. J. de Wet, J. P. du Plessis, Du Toit, Faure, Frost, Holtzhausen, Hutton, Immelman, Kleyn, Lawrence, Louw, Luttig, D. J. Marais, J. S. Marais, Merriman, J. T. Molteno, Olivier, Pearson, Rautenbach, Robertson, Ryan, Saner, Schreiner, Tamplin, Upington, Van der Vijver, Van der Walt, Van Heerden, Van Zijl, Venter, Weeber, Wege Wolfaardt.

Tellers: Louw en Brown.

Tegen (20): De heeren Beard, Berry, Douglass, A. S. du Plessis, Haarhoff, Jones, Joubert, Krige, J. C. Molteno, Norton, Palmer, Schermbrucker, Smartt, Smith, Smuts, Sonnenberg, Thompson, Vanes, Van Wijk en Wood.

Tellers: de heeren Haarhoff en Joubert.

Dr. Smartt stelde een nieuwe clausule voor, het verplichtend makende op de eigenaren de verschijning eener veeziekte te rapporteeren aan de commissie.

De heer Van der Walt wilde ingevoegd zien, dat het doodschieten heelemaal gestaakt moest worden.

De heer Norton meende dat er een zware straf moest wezen voor personen die verzuimen om de ziekte te rapporteeren.

De heer J. P. du Plessis was het hiermede eens.

De nieuwe clausule werd aangenomen.

De overige clausules werden ongeamendeerd aangenomen en de bill gerapporteerd.

De heer Faure vroeg verlof om de amendementen nu te overwegen.

Kol. Schermbrucker objecteerde.

Overweging volgenden Dinsdag met voorrang.

VACANTIE.

Sir James stelde voor dat er Maandag geen zitting zou wezen daar het Pinkster-Maandag was.

SPOORWEGVERLENGING.

Sir James Sivewright stelde voor dat het huis in comité zou gaan op de Caledon-spoorwegbill.

De heer J.C Marais, die wat oppewonden was, zei dat toen de tweede lezing voor was werd de bill na den tijd van verdaging doorgedreven zoodat hij nu niet op het beginsel van de geheele bill kon ingaan. Hij stond op meer bepaald om de insinuatie van sir James, dat hij uit eigen belang tegen de bill was, te refuteeren. Hij was nog nooit zoo beleedigd sedert hij in het huis was en hij kon niets anders zeggen dan dat sir James zich vergeten had.

De heer Beard stelde voor aanstaanden Dinsdag in comité te gaan. De heer Ryan secondeerde. Hij (sir James) wilde meer tijd geven om de bill te overwegen, want de bill werd een tweede maal gelezen toen het huis bijna ledig was, en de regels van het huis werden gestrekt om de tweede lezing door te drijven. Dit werd nu te algemeen en daarom protesteerde hij tegen dit voorstel.

De heer Merriman zei dat de bill doorgejaagd werd hoewel het huis ledig was, en er objectie was. In Engeland was er een verstandhouding, dat een bill niet na een zekeren tijd zou doorgedreven worden. Het doel van het parlement was niet om een bill te maken zonder bespreking. Als deze zaak verder ging was het tijd om de regels van het huis te veranderen. De rechten der leden moesten beschermd worden.

De heer Schreiner zei dat hij dien avond in het huis was. Hij had aanbevolen dat men de bill moest aannemen zonder lange discussie, want hij had niet gedacht dat er ernstige oppositie was, en men kon de zaak in comité bespreken. Het speet hem dat hij niet wist van het gevoelen van den heer Marais over deze zaak.

Sir James had geen doel de discussie op de tweede lezing te onderdrukken, doch daar er niet veel tegenstand was op het beginsel deed hij wat hij gedaan had. Het speet hem dat de heer J. S. Marais gestoord werd door hetgeen hij voorstelde.

De heer Van der Walt had ook gevoeld dat men niet recht gehandeld had en hij verschilde van den heer Schreiner. Hij wilde informatie van den commissaris hebben bij de tweede lezing maar kon geen kans krijgen, daar men de bill haastig doordreef. Hij dacht dit een gevaarlijk beginsel en meende men moest een resolutie passeeren dat men niet na 11 uur 's avonds zulke zaken van belang zou mogen behandelen.

De heer Sauer zei dat de heer Marais in comité niet kon voorstellen de lijn door Franschhoek te nemen, daar die lijn meer zal kosten. Hij was voor de bill, doch het was ongehoord om zoo laat, na 11 uur, zulk een belangrijke bill zonder bespreking aan te nemen. De lijn door Franschhoek kon later naar Worcester verlengd worden.

De heer Norton was het hiermede eens.

De heer D. C. de Waal zei dat indien dit amendement aangenomen werd de bill geheel zou verworpen worden.

De spreker toonde aan dat er geen regel was dat geen werk waartegen objectie was na 11 uur genomen zou worden. In Engeland bestond een regel en hij zou de zaak onder de aandacht van het staand comité brengen.

Sir James Sivewright zei dat het algemeen erkend werd dat Caledon hoe het eerst aan de beurt was om een spoorweg te krijgen. De kwestie was welke route zou men nemen. De lijn door Franschhoek dacht hij buiten kwestie. Drakenstein en Franschhoek waren ongetwijfeld vruchtbare distrikten, maar zij hadden meer kans op een taklijn dan eenige andere lijn. De menschen van Caledon, Bredasdorp en zelf Rivier zonder-end waren ten gunste van de lijn door Sir Lowrys-pas. Vandaar zou de lijn £450,000 kosten, met inbegrip van rollend materieel. De Franshhoek-route zou £700,000 kosten. Er moest een tunnel komen van bijna 2 mijlen, die een enorme som zou kosten en het zou veel kosten die lijn in stand te houden. Een ander bezwaar was dat de Franschhoek-route een junctie zou geven, hetgeen onwenschelijk was, daar er reeds zoovele junctien waren, en die lijn zou ook traffiek van de hoofdlijn aftrekken. Hij had de zaak onderzocht en was bijna zeker dat de sir Lowrys-pas-lijn bijna dadelijk zou betalen. Hij dacht een taklijn zou Franschhoek beter kunnen dienen. Als de bill doorging zouden er dadelijk tenders gevraagd worden.

De heer J. S. Marais wilde duidelijk maken dat hij nooit er tegen was dat Caledon met Sir Lowrys Pas per spoor verbonden zou worden, doch hij zou aantoonen dat dit niet de beste lijn was. Niet alleen zou zijn constituenten door de Franschhoek-lijn bevoordeeld worden, maar voor de geheele Kolonie. De lijn over Sir Lowrys-Pas zal 1 in 40 zijn en een vorig rapport van een ingenieur was dat de lijn door Houwhoek bijna onmogelijk was te maken. En wat zal die lijn moeten vervoeren? en er zouden slechts 3 stations wezen, terwijl er op de Franschhoek-lijn 6 zouden zijn. Dit is een bewijs dat dit land vruchtbaarder was. Ook was er geen opgaaf in bijzonderheden omtrent de Franschhoek-lijn voor het huis, waarom wist men niet wat de tunnel zou kosten? De lijn was veel gemakkelijker aan deze zijde van Franschhoek dan aan de andere zijde van Sir Lowrys-pas. Hij las opgaven voor om aan te toonen wat in Drankenstein en Franschhoek geproduceerd werd. De Sir Lowrys-pas-lijn zou door een dorre streek gaan en hoe zou het betalen. Het was beter een kostbaarder lijn te bouwen door een vruchtbaarder district. Caledon zou even goed gediend worden door de lijn door Franschhoek en een beter district zou geopend worden. Hij zou nog meer kunnen zeggen, maar dacht dat hij zijn zaak voldoende aangetoond had.

De heer Immelman dacht het niet de tijd voor spoorwegverlenging, met het oog op runderpest en andere tegenspoeden. Hij wist niet welke de beste lijn zou zijn en dacht het best te wachten tot volgend jaar.

De heer Palmer was voor de Franschhoeklijn. Die was de beste lijn. Als die niet nu gebouwd werd zou men later weer komen en een lijn vragen langs dien weg. Tusschen Caledon en Sir Lowrys-pas was er niets te vervoeren. Hij dacht het best de zaak uit te stellen tot volgend jaar. Dan moest er ook voorziening gemaakt worden voor onteigening van grond.

De heer Norton stelde voor clausule 1, 2 en 3 te schrappen en een ander clausule in de plaats te stellen. Hij zei dat er vele andere goedkooper lijnen waren die gebouwd konden worden? Waarom moeten die uitgesloten worden in de koude, om zulk een kostbare lijn te gaan bouwen. Men moest eerst zekerheid hebben dat de andere lijnen gebouwd zullen worden voor men de bill kon aannemen. Zijn amendement was dat de Sir Lowrys pas lijn ook op het subsidie beginsel gebouwd moest worden als andere lijnen.

De heer Warren was verbaasd over den heer Norton. Hij was tegen het subsidie-beginsel, want dan zou de lijn nooit gebouwd worden, en hij zou gaarne de lijn gebouwd zien.

De heer Brown zei dat het hem speet dat hij voor de tweede lezing had gestemd en dat men niet de gelegenheid had om de andere lijn ook te bespreken. De Franschhoek lijn zou ons 40 mijl nader aan het noorden brengen dan wij thans zijn. Hij haalde aan van de 11 plaatsen in Drakenstein gekocht voor £50,000, dus een bewijs dat het land daar vruchtbaar was.

De heer A. S. du Plessis dacht dat ieder een verlangend was Caledon een lijn te geven. Hij meende dat hoewel de Franschhoek lijn duurder was, zou zij op den duur beter betalen dat de lijn over Sir Lowrys-pas. Hij zou niet gaarne tegen de bill stemmen, hoewel hij de andere lijn beter dacht, maar zou aan de hand geven dat de zaak uitgesteld worde tot volgende zitting.

Sir James zei dat het eenige argument ten gunste van de Franschhoeklijn was dat de lijn naar het noorden verkort zal worden, doch hij was niet zoo zeker dat die lijn oost gebouwd zal worden. Franschhoek was zeer vruchtbaar, doch de vraag was om aan Caledon niet Franschhoek een spoorweg te geven. Hij was verwonderd over de motie-Norton, omdat men geen maatschappij kon vinden die de lijn zou opnemen, daar ze de Kolonie slechts zou betalen als eene verlenging van de bestaande lijn. Hij hoopte dat dit amendement niet zou worden aangenomen.

De heer De Villiers zei dat van zijn kennis van de roates de twee alternatieve bijna eenders waren. Al twee lijnen moesten worden gebouwd. Als een nauwkeuriger opmeting gedaan werd zou er niet zoo een groot verschil in de kosten geweest zijn. De Sir Lowrys pas-lijn zou ook niet de geheele afdeeling van Caledon dienen. Villiersdorp zou uitgesloten worden, een zeer vruchtbaar distrikt, vruchtbaarder dan eenig ander distrikt in Caledon. De lijn zou ook niet de Rivier-Zonder-End vallei openen. De stapel producten van Caledon, graan en wol, gingen naar Worcester. Het zou best wezen de lijn door Franschhoek en eindelijk naar Worcester te bouwen.

De heer Jones ondersteunde de motie ten sterkste als iemand die goed bekend was met dat distrikt. De opbrenget van dat distrikt zou veel vermeerderen als die lijn gebouwd was.

De heer Palmer zei dat men niet haastig moest zijn en fouten begaan; de zaak moest goed overwogen worden. De lijn over Sir Lowrys pas zou niets te vervoeren krijgen voor zij Caledon bereikte.

De heer P. J. de Waal spaak als een onpartijdig man. Het was niet alleen Caledon die door de districten van Napier en Bredasdorp en nog verder aan. Villiersdorp zou na aan een lijn komen als de lijn van Ashton verlengd werd. Hij zou de Sir Lowrys-pas lijn ondersteunen. Men moest in het oog houden dat Franschhoeks slecht 15 mijlen van den spoorweg is, en hij geloofde niet dat de traffiek op die lijn meer zou zijn dan Sir Lowrys-pas lijn.

De heer Beard was ten gunste van het amendement van den heer Norten dat de lijn op het subsidie-stelsel gebouwd moest worden. Hij dacht dat men niet genoeg informatie had omtrent de twee verschillende routes. De verbindingslijn moest met de binnenlandsche lijn aansluiten. Men ging voort zware lijnen te bouwen in plaats van lichte landbouw lijnen.

De heer Van der Walt dacht men moest den heer Norton danken voor zijn voorstel. Het leek hem of iedereen nu een spoorweg naar zijn district wilde hebben. De commissaris erkende dat de Franschhoek lijn later gebouwd zou moeten worden. Waarom twee lijnen. Waarom niet meteen de lijn bouwen een lijn om beide plaatsen te dienen. Men kon de regeering niet kwalijk nemen want zij moest zien ondersteuners te krijgen om haar op de banken te houden door de lijn te bouwen. Hij zou voor het amendement stemmen.

De heer Douglas was voor de Sir Lowrys-pas lijn.

De heer Van Wijk zei dat de heer Van der Walt de leden te na kwam, door de zeggen zij loopen achter de regeering om een lijn. Hem was ook een lijn beloofd. Hij wist niet of hij het zou krijgen. Men kon hem echter niet beschuldigen van de regeering blindelings te volgen. Hij was niet tegen de Caledon-lijn, maar was meer voor de Riversdale-lijn. Dair zou een groot distrikt geopend worden. Vele produkten die men thans niet van de hand kon setten zou dan in de markt geplaatst kunnen worden. Voor werd hier uit Amerika ingevoerd terwijl het in Riversdale lag te verrotten. Hierin zou verandering komen als er een spoorweg was.

De heer Merriman vroeg waarom al de informatie omtrent de Franschhoek lijn niet voor het huis werd gelegd. Hij was tot het besluit gekomen dat de Sir Lowrys-pas lijn de beste was, doch het feit dat al de informatie niet voor het huis was, gaf den indruk dat men de Franschhoek lijn niet een kans geven wilde Hij wilde weten hoe veel 1 in 40 er was op de twee lijnen.

Sir James zei hij kon de informatie niet geven. Hij had het niet. De sir Lowryspas-lijn werd aanbevolen als de beste. Toen hij hoorde van de Franschhoek-tunnel kon hij niet voor die lijn ingaan. De informatie zou later ter tafel gelegd worden.

De heer Merriman zei dat de sir Lowryspas-lijn 50 percent van 1 in 40 had, dus een zeer dure lijn om te exploiteeren — hij geloofde de duurste lijn in de Kolonie. Nu wilde het huis weten hoe het met Franschhoek stond. Hij kon niet voor het Norton-amendement stemmen, omdat Caledon reeds lang belofte had dat het een lijn zou krijgen. [De heer Palmer: Fort Beaufort heeft ook een belofte.] Dit is niet zoo, en Fort Beaufort zou nog lang op Australisch koorn moeten leven. (Oh!) Ja dit was zoo.

De heer Marxis zei dat het hem scheen dat er wat gunst in de zaak in het spel was. Van de Franschhoek-lijn werd niet zooveel informatie gegeven als van de andere. Het rapport van den heer Dalton was ten gunste van de Franschhoek route. Hij toonde aan wat de waarde van eigendom was te Franschhoek en Drakenstein, en dacht de Sir Lowryspas-lijn zou niet betalen.

Clausule 1 werd aangenomen en het amendement-Norton uitgesteld tot na clausule 3.

Op clausule 2 stelde de heer Palmer voor de som voor het bouwen van de lijn met £100,000 te verminderen.

Sir James zei dat er geen verspilling van geld zou plaats hebben. Men zou de lijn zoo goedkoop mogelijk bouwen. De som sloot in rollend materiaal.

De heer Merriman was verbaasd dat men de lijn voor £450,000 kon bouwen. Hij had gemeend het zou veel meer kosten.

De heer Abrahamson zei dat de Middelburg-lijn veel goedkooper gebouwd werd dan de begrootte kosten. Misschien zou dit weder ook hier het geval zijn.

Kolonel Schermbrucker zei dat hij voor de tweede lezing gestemd had. Hij dacht de lijn kon goedkooper gemaakt worden dan de somer voor gestemd. Hij drong er op aan dat de regeering de lijn goedkooper moest zien te bouwen.

De heer Merriman zei dat men een lijn naar Caledon kon bouwen voor £150,000 maar dan zou het een nauwer lijn zijn zooals de Port Nolloth lijn. In Australië ging men lichte spoorwegen bouwen en waarom niet hier? De spreker stelde voor voortgang te rapporteeren.

Sir James Sivewright dacht dat men niet een nauwe lijn kon bouwen, het zou te veel moeite geven.

BECHUANALAND NATURALISATIE-BILL.

Deze bill werd voor de eerste maal gelezen.

OUDTSHOORN BILL.

De amendementen werden overwogen.

Derde lezing ging door de bill en passeerde.

Het huis verdaagde om 6.10 uur.

Transvaalsche Volksraden.

[Reuter-telegrammen.]

PRETORIA, 3 JUNI.—De eerste raad passeerde heden het publieke werken rapport. Een motie voor den ontslag van 't tegenwoordig hoofd, en hem censureerende wegens verspilling van geld werd verworpen.

Het rapport over gevangenissen kwam toen aan de orde en kapitein Schiel wees op de noodzakelijkheid van een tuchthuis voor kinderen te stichten. Het rapport werd *seriatim* behandeld en vrij wat discussie vond plaats over de kwestie van kapitein Schiel's rang, daar hij vroeg om tot den rang van kolonel gepromoveerd te worden. Het rapport was nog onder behandeling toen de raad verdaagde.

In den tweeden raad werd op verzoek van memorialisten de drankwet en memories daaromtrent naar een comité van vijf leden verwezen met het doel wijzigingen voor te stellen.

PRETORIA, 4 JUNI.—De heer Dieperink gaf heden in den eersten raad kennis dat hij Dinsdag zal vragen welke stappen de regeering genomen heeft om de mijnen van naturellen arbeiders te voorzien.

Het vorige rapport kwam toen weer aan de orde en de heer Schiel trok het paragraaf vragende om tot kolonel verhoogd te worden terug en het rapport werd aangenomen

Een missieve van de regeering werd gelezen aanbevelende de aanstelling van een assistent superintendent-generaal voor onderwijs.

Het verzoek werd geweigerd na wat discussie.

Vrijstaatsche Volksraad.

(Reuter-telegrammen.)

VERANDERING DER CONSTITUTIE.

BLOEMFONTEIN, 3 JUNI.—De kwestie van herziening der constitutie was heden weer voor den raad.

De heer J. W. de Villiers stelde voor: Dat het wetsontwerp als ter tafel gelegd aangenomen worde en dat in plaats van hun vaderland of te zweren kandidaten voor het kiesrecht alle andere burgerrechten zullen moeten afzweren en het burgerschap zal vervallenwanneer de burger den staat verlaat voor meer dan twee jaren. Verscheidene amendementen werden voorgesteld en het volgende,